

N:o 13.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om gemensamhetsfiske samt lag angående ändrad lydelse af 10, 13 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896; gifven Stockholms slott den 31 december 1908.

Under återopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till:

1:o) lag om gemensamhetsfiske; samt

2:o) lag angående ändrad lydelse af 10, 13 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Albert Petersson.

Förslag
till
Lag
om gemensamhetsfiske.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Där fiskevatten är oskift eller eljest tillhör två eller flere, må delägarna i den ordning, denna lag angifver, besluta, att fisket i det vatten skall vara gemensamhetsfiske. För beslutets giltighet erfordras fastställelse af Konungens befallningshafvande.

Gemensamhetsfiske må, om delägarna enhälligt därom öfverenskomma, nyttjas af delägarna i bolag. Delägarna må ock i nedan stadgad ordning besluta, att fisket skall upplåtas på arrende. Varder ej så öfverenskommet eller beslutadt, som nu är sagdt, skall fisket enligt fastställd plan brukas af delägarna hvar för sig.

Ändå att gemensamhetsfiske inrättats, hafve delägare rätt att själf och med sitt husfolk idka mete i honom tillkommande vatten. Såsom mete är ej att anse fiske med ståndkrok, långref, utter, drag eller svirfvel, ej heller slantning.

2 §.

För beslut om gemensamhetsfiskes inrättande erfordras, beträffande fiskevatten, som är i sin helhet oskift, mer än hälften af samtliga delägares jämlikt 17 § beräknade rösttal och, beträffande annat fiskevatten, minst två tredjedelar af samma rösttal.

Där beslut sålunda tillkommit samt Konungens befallningshafvande, med hänsyn till fiskevattnets gränser och omfattning samt förhållandena i öfrigt, finner gemensamhetsfiske lämpligen böra inrättas, varde beslutet af befallningshafvanden fastställdt.

3 §.

Gemensamhetsfiske skall, efter ty delägarna besluta, inrättas för visst antal år, minst tio och högst tjugufem.

Hafva delägarna ej bestämt viss dag, från hvilken beslut om gemensamhetsfiskes inrättande skall äga tillämpning, eller infaller af dem i sådant hänseende utsatt dag, innan Konungens befallningshafvandes beslut om fastställelse vinner laga kraft, skall befallningshafvanden bestämma dagen.

4 §.

Skall gemensamhetsfiske nyttjas af delägarna i bolag, äge beträffande delägarnas inbördes förhållande och ordnandet af deras gemensamma angelägenheter denna lag ej tillämpning.

5 §.

För beslut, att gemensamhetsfiske skall upplätas på arrende, erfordras samma röstöfvervikt, som enligt 2 § erfordras för beslut om gemensamhetsfiskes inrättande i det vatten, hvarom fråga är. Beslut om utarrendering skall underställas Konungens befallningshafvande, som, där beslutet finnes i laga ordning tillkommit, fastställer det till efterrättelse.

6 §.

Sedan beslut fattats om gemensamhetsfiskes upplåtande på arrende, vare beslut, att, med ändring af hvad sålunda bestämts, fisket skall enligt fastställd plan brukas af delägarna hvar för sig, icke giltigt, där ej delägare med mer än hälften af samtliga delägares rösttal förenat sig om beslutet.

7 §.

Skall gemensamhetsfiske upplåtas på arrende, och vilja delägare, som äga mer än hälften af samtliga delägars rösttal, öfvertaga arrendet, hafve de rätt därtill, där de ställa betryggande säkerhet för arrendevillkorens fullgörande. Delägare, som på arrende innehaft gemensamhetsfisket, men förverkat sin arrenderätt, vare förlustig rätten till arrendets öfvertagande.

Vid utarrendering enligt denna § må arrendetiden ej mot någon delägars bestridande sättas under tio år.

8 §.

Vilja delägare i gemensamhetsfiske jämlikt 7 § arrendera fisket, och varder af dem afgifvet anbud beträffande arrendevillkor och säkerhet för dessas fullgörande icke godkändt genom beslut af öfriga delägare, skall frågan afgöras af tre ojäfvige skiljemän, bland hvilka en utses af dem, som afgifvit anbud å arrendet, och en väljes af öfriga delägare samt de sålunda utsedde tillkalla den tredje. Tredskas någondera parten att utse skiljeman, eller kunna de utsedde icke förena sig om valet af den tredje, äge domaren eller utmätningssmannen i orten att förordna om valet.

Mot skiljemännens beslut må talan ej föras. De delägare, som afgifvit anbud å arrendet, äge dock, där beslutet gått dem emot, att inom fjorton dagar från det beslutet tillställdes dem afstå från arrendets öfvertagande.

9 §.

Upphör någon, som jämlikt 7 § arrenderat gemensamhetsfiske, att vara delägare i fisket, äge han, där ej arrendeaftalet annorlunda bestämmer, i sitt ställe såsom arrendator sätta annan, som efter honom inträdt såsom delägare i fisket. Äro arrendatorerna två eller flere, erfordras för arrendators rätt att sålunda sätta annan i sitt ställe medgifvande af öfriga arrendatorer, så framt ej annat aftalats.

10 §.

Öfvertages icke arrendet af delägare, på sätt i 7 § sägs, skall utarrenderingen, där ej delägarna enhälligt öfverenskomma om annat för-

faringsätt, ske å offentlig auktion; och varde gjorda anbud pröfvade vid auktionen eller å sammanträde, som vid auktionen utsättes att hållas sist å tionde dagen därefter.

Menar någon delägare, att, med afseende å anbudens beskaffenhet eller i öfrigt föreliggande förhållanden, anbud, som godkänts, icke bort antagas, må han inom tjugu dagar från det anbudet godkändes klaga hos Konungens befallningshafvande; och äge befallningshafvanden, där det uppenbarligen finnes, att delägarnas gemensamma bästa icke tillvaratagits, förordna, att ny auktion skall hållas.

11 §.

1 mom. Behållen arrendeavgift skall fördelas efter delaktighet i gemensamhetsfisket.

2 mom. Är gemensamhetsfiske utarrenderadt till delägare, må de vid erläggande af arrendeavgiften för fisket afdraga hvad å dem belöper efter deras delaktighet i detsamma.

3 mom. Delaktigheten i gemensamhetsfiske bestämmes efter den jämlikt 17 § för röstberäkning gällande grund.

12 §.

Skall gemensamhetsfiske brukas af delägarna hvar för sig enligt fastställd plan, varde plan af dem antagen.

Dylik plan skall upptaga föreskrifter om beskaffenheten och antalet af de fiskeredskap, som vid fisket må af hvarje delägare begagnas, äfvensom stadganden, som möjliggöra tillsyn däröfver, att delägare icke använder andra redskap eller flera sådana, än honom tillkommer. Är fråga om oskift fiskevatten, skall planen därjämte upptaga den ordning, i hvilken de olika fiskeplatserna få af delägarna användas, och i öfrigt de föreskrifter, som kunna vara erforderliga till förekommande af tvist. I planen må jämväl införas bestämmelser om viss fredningstid för särskilda fiskslag och om afsättande af fredningsområden äfvensom förbud mot fångande af fisk under viss storlek. Där bestämmelse om fredningsområde icke af den delägare, inom hvilkens fiskevatten fredningsområdet är beläget, godkännes utan anspråk på ersättning för intrång, som genom bestämmelsen sker i hans fiskerätt, vare samma bestämmelse icke gällande, innan honom bereds sådan ersättning, eller för längre tid, än ersättningen må afse.

Ej må i plan någon tilläggas rätt att fiska i annan delägarers fiskevatten, med mindre denne lämnat medgifvande därtill.

13 §.

Kan ej öfverenskommelse träffas angående storleken och beskaffenheten af ersättning, hvarom i 12 § andra stycket förmåles, skall frågan afgöras af tre ojäfvige skiljemän, hvilka hafva att fastställa ersättningen till visst belopp i penningar eller varor att årligen förskottsvis utgå. Bland skiljemännen skall en utses af den till ersättning berättigade och en väljas af öfriga delägare, hvarefter de sålunda utsedde tillkalla den tredje. Tredskas någondera parten att utse skiljeman, eller kunna de utsedde ej förena sig om valet af den tredje, äge domaren eller utmätningsmannen i orten att förordna om valet.

Den, som ej nöjes med hvad de fleste skiljemännen säga, äger att draga tvisten under rättens pröfning, så framt han instämmer sin talan inom nittio dagar från det skiljemännens beslut tillställdes honom; och skall i beslutet lämnas tydlig hänvisning om hvad den missnöjde har att iakttaga för tvistens dragande under rättens pröfning. Där hos Konungens befallningshafvande ställes pant eller borgen för den ersättning, som, utöfver hvad skiljemännen bestämt, kan varda fastställd, äge befallningshafvanden förordna, att bestämmelse om fredningsområde må, ändå att den till ersättning berättigade söker ändring i skiljemännens beslut, genast träda i tillämpning mot erläggande tills vidare af ersättning enligt samma beslut.

14 §.

Antagen plan för gemensamhetsfiskes brukande skall underställas Konungens befallningshafvande, som har att tillse, huruvida planen i laga ordning tillkommit samt öfverensstämmer med lag och författning, så ock, där påminnelser i sådant hänseende blifvit af någon delägare gjorda, huruvida planen kränker dennes enskilda rätt eller icke är för fiskets främjande tjänlig.

Är ej planen antagen vid förrättning, hvarom nedan förmåles, låte Konungens befallningshafvande ofördröjligen, på sätt i 34 § om kungörande af beslut sägs, tillkännagifva, att planen finnes hos Konungens befallningshafvande tillgänglig för granskning, och att påminnelser i ärendet må ingifvas till befallningshafvanden inom trettio dagar, räknade så som i sistnämnda § är om besvärstid stadgad.

Planen skall af Konungens befallningshafvande antingen oförändrad fastställas eller ogillas. Där plan, som gäller fiskevatten, hvilket icke är

i sin helhet oskift, upptager bestämmelse om fredningsområde, skall beslut om fastställelse af planen innehålla erinran, att, så framt samma bestämmelse ej af vederbörande delägare godkännes utan anspråk på ersättning, hvarom i 12 § andra stycket förmåles, bestämmelsen ej är gällande, innan honom beredts sådan ersättning, eller för längre tid, än ersättningen må afse. Vagrastställelse af plan, skall skal därför uppgifvas.

Fastställd plan skall, där den ej af Konungens befallningshafvande jämlikt 31 § förklaras skola upphöra att gälla, lända till efterrättelse, intill dess fastställelse meddelats å ny plan eller å beslut om fiskets upplåtande på arrende.

15 §.

Där delägarna i gemensamhetsfiske äro flere än tre, så ock eljest där någon delägare det yrkar, skola delägarna utse syssloman att, efter ty i 18 § sägs, utsätta tid och ort för delägarnas sammanträden och utfärda kallelse till sammanträde, uppbära och omhänderhafva samt, i den mån det skall ske, fördela delägarna samfällt tillkommande medel äfvensom mottaga uppsägning och annat meddelande från arrendator af gemensamhetsfisket.

Varder syssloman ej af delägarna utsedd, där så skall ske, har Konungens befallningshafvande att, på ansökan af delägare eller arrendator af gemensamhetsfisket, utse syssloman. Delägare eller den, som enligt 19 § äger föra hans talan, vare, där han af Konungens befallningshafvande utses till syssloman, skyldig mottaga uppdraget utan rätt till arvode för dess utförande; äge dock att efter fem år afgå och vare sedermera ej skyldig ånyo mottaga befattningen, förrän ytterligare fem år förflutit. Syssloman kan genom delägarnas beslut entledigas, dock att af Konungens befallningshafvande utsedd syssloman innehar befattningen, till dess hos befallningshafvanden visats, att delägarna utsett annan syssloman och att denne åtagit sig uppdraget.

16 §.

Delägarna i gemensamhetsfiske äga genom omröstning sig emellan afgöra, förutom frågor om val samt andra ärenden, angående hvilka i denna lag är särskildt stadgad och beträffande hvilka enhällig öfverenskommelse ej är föreskrifven, jämväl frågor, som röra förvaltningen af gemensamma tillgångar, åtgärder till fiskets främjande eller förhållandet mellan delägarna, å ena sidan, och arrendator af gemensamhetsfisket, å den andra, så ock fråga om ansökan, hvarom stadgas i 14 § i lagen om rätt

till fiske, eller om begagnande af tillstånd, som vunnits på grund af sådan ansökan. Ej må genom beslut af delägarna tillskott i penningar, varor eller arbete åläggas delägare, som ej biträdt beslutet, ej heller annorledes än genom enhällig öfverenskommelse mer än hälften af influten arrendefgift anvisas till åtgärder för fiskets främjande.

Delägarnas beslutanderätt i fråga, för hvars afgörande viss röstöfvervikt ej erfordras, må genom beslut af delägarna uppdragas åt syssloman, hvarom i 15 § förmäles, eller annan af delägarna utsedd person.

17 §.

Vid omröstning hafve delägare rösträtt: där fiskevattnet är i sin helhet oskift, efter sin andel däri, och i annat fall efter den beräkningsgrund, om hvilken delägarna enhälligt öfverenskommit, eller, där sådan öfverenskommelse ej träffats, efter det jämlikt 25 § genom uppskattning och uträkning bestämda värdet å afkastningen af hans lott i fisket; dock att vid omröstning i andra frågor än de i 2, 3, 5, 6 och 30 §§ omförmälda icke för någon delägare må beräknas mer än en tredjedel af de i omröstningen deltagandes sammanlagda rösttal. Där ej annat är för visst fall stadgadt, gälle den mening, som erhåller högsta rösttalet, eller, vid lika rösttal, den mening, hvarom de flesta röstande förenat sig. Äro äfven efter sådan beräkning rösterna lika delade, afgöres val genom lottning, men gälle i annan fråga den mening, som biträdes af ordföranden vid sammanträdet eller, där omröstning sker under förrättning, hvarom nedan sägs, af förrättningsmannen.

Har delägare afgifvit anbud vid auktion enligt 10 §, må han ej deltaga i pröfningen af de gjorda anbuden, och äge ej heller delägare, som, ensam eller jämte andra, arrenderar gemensamhetsfiske, deltaga i afgörandet af fråga om gemensamma medels användande till åtgärder för fiskets främjande eller af annan fråga, däri han såsom arrendator kan vänta nytta eller skada af delägarnas beslut.

18 §.

Huru delägarna skola kallas till sammanträde bestämmes, sedan dem beredts tillfälle att yttra sig i ämnet, af Konungens befallningshafvande, då beslut om gemensamhetsfiskes inrättande fastställes.

Om tid och ort för sammanträde bestämme delägarna. Syssloman må ock, där sammanträde af honom finnes erforderligt, utlysa sammanträde. Påfordras hos syssloman sammanträde för uppgifvet ändamål af

delägare med minst en tiondedel af samtliga delägarers rösttal, skall sammanträde utlysas. Har syssloman ej senast fjorton dagar efter sådan påfordran utlyst sammanträde att hållas inom fjorton dagar, har domaren eller utmätningssmannen i orten att, på anmälan af delägare, ofördröjligen utlysa sammanträde. Lag samma vare, där syssloman ej finnes och val af syssloman skall ske.

Vid sammanträde föres ordet af den, som de närvarande därtill utse. Protokoll skall vid sammanträde föras genom ordförandens försorg.

19 §.

Boställshafvare och arrendatorer af staten tillhörig, genom offentlig myndighet utarrenderad fast egendom äga för af dem innehafda fiskevatten föra talan i ämnen, hvarom i denna lag skils.

Enahanda rätt tillkommer arrendator af fast egendom, tillhörig allmän inrättning, menighet eller enskild, eller af staten tillhörigt boställe, som boställshafvaren utarrenderat; dock må sådan arrendator icke utan ägarens eller boställshafvarens samtycke deltaga i beslut enligt 2, 3, 5, 6 eller 30 §, i pröfning af arrendeanbud, i beslut att åt syssloman eller annan uppdraga dylik pröfning, i sådan öfverenskommelse om visst förfaringssätt för utarrendering, hvarom i 10 § första stycket sägs, eller i öfverenskommelse om grund för röstberäkning, ej heller jämlikt 7 § göra anspråk på gemensamhetsfiskes öfvertagande på arrende för längre tid, än hans arrendeaftal afser, eller lämna medgifvande, hvarom i 12 § sista stycket förmåles.

Såväl ägare som boställshafvare och arrendator vare berättigad att med laga verkan göra sådant bestridande, som i 7 § andra stycket afses, och sådant yrkande, hvarom i 27 § första stycket sägs, att jämlikt 10 § klaga öfver auktionsförrättning och jämlikt 13 § öfver skiljemäns beslut, att ingifva påminnelser i de fall, där sådant enligt denna lag i allmänhet medgifves, att jämlikt 21 § påkalla biträde af gode män vid förrättningsföretagande samt att åtala förseelse, hvarom i 36 § förmåles.

20 §.

Hvad delägarna beslutat i fråga, som enligt denna lag ankommer på deras afgörande, så ock arrendeaftal, hvilket träffats i öfverensstämmelse med denna lag, gälle mot ny delägare.

21 §.

Uppstår fråga om inrättande af gemensamhetsfiske, och enas icke samtliga delägare såväl om att gemensamhetsfiske skall inrättas som angående tiden för dess bestånd, om sättet för fiskets nyttjande och plan för fisket, där sådan skall följas, samt, där fiskevattnet ej är i sin helhet oskift, om grunden för röstberäkningen, skall frågan företagas till pröfning vid förrättning på stället i den ordning, nedan stadgas.

Till hållande af sådan förrättning förordne Konungens befallningshafvande, efter ansökan af delägare, vederbörande statens fiskeritjänsteman eller, vid förfall för honom, annan sakkunnig, som är af landtbruksstyrelsen godkänd. I ansökan om förrättningsmans förordnande bör uppgifvas fiskevattnets belägenhet och omfattning äfvensom, såvidt ske kan, de fastigheter, saken angår, samt ägarnas och innehafvarnas namn och hemvist.

Vid uppskattning, som i 25 § omförmäles, skall förrättningsmannen, om någon delägare det påkallar, biträdas af två för sakkunskap och pålitlighet kände, med fiskeriförhållandena i orten förtrogne gode män, hvilka utses af delägarna eller, där de icke om valet sämjas, af Konungens befallningshafvande på anmälan af förrättningsmannen. Stanna förrättningsmannen och gode männen i olika meningar, stånde vid hvad de flesta säga.

22 §.

Förrättningsmannen skall, efter samråd med sökanden, bestämma tid och ställe för förrättningen samt härom lämna uppgift till Konungens befallningshafvande, och låte befallningshafvanden kungörelse om förrättningen införas i länskungörelserna samt minst fjorton dagar före förrättningen ej mindre uppläsa i kyrkan i den eller de socknar, hvari fiskevattnet är beläget, än äfven införas i tidning inom orten.

Finnes saken angå fiskevatten, tillhörigt kronan eller allmän inrättning, och är ej jämlikt 19 § första stycket boställshafvare eller arrendator behörig att för det fiskevatten föra talan, varde ombud till bevakande af kronans eller inrättningens rätt utsedt af Konungens befallningshafvande, där sådant befallningshafvanden tillkommer, eller ock annan vederbörande myndighet af befallningshafvanden särskildt underrättad så tidigt, att ombud må kunna tillstädeskomma.

23 §.

Yppas vid förrättning giltig anledning till ovisshet, huruvida fiskevatten är skiftadt eller icke, eller angående rätta sträckningen af ägo gräns

i vattnet, och kan ej enighet uppnås, skall förrättningen inställas och förrättningsmannen om förhållandet göra anmälan hos Konungens befallningshafvande, som förklarar frågan om gemensamhetsfiskes inrättande förfallen.

24 §.

Finner förrättningsmannen det för fiskets ändamålsenliga utöfvande erforderligt, att gemensamhetsfiske, om hvars inrättande fråga är, omfattar jämväl vatten, som icke afses i ansökningen, uppskjute han förrättningen och göre om förhållandet anmälan hos Konungens befallningshafvande med uppgift å detta vattens belägenhet och omfattning, de ytterligare fastigheter, saken förmenas angå, samt ägarnas och innehafvarnas namn och hemvist, hvarefter befallningshafvanden föranstaltar om kungörandet af ny tid för förrättningen och tillkallande af allmänt ombud, på sätt i 22 § sägs.

25 §.

Är fiskevatten, hvarom fråga är, ej i sin helhet oskift, och träffas icke öfverenskommelse om grunden för röstberäkningen, skall uppskattning verkställas af värdet å den årliga afkastning, som fisket i hvarje särskild del af fiskevattnet, däri fiskerätt tillkommer en delägare eller flera delägare samfällt, kan beräknas lämna vid sådan utöfning af fisket, att fisktillgången icke förminskas. Där fiskerätt i viss del af fiskevattnet tillkommer flera delägare samfällt, skall för en hvar af dessa uträknas, huru stor del af det uppskattade värdet å samfällighetens årliga afkastning å honom belöper efter hans lott i samfälligheten.

26 §.

Förrättningsmannen bör föranstalta om fullständig utredning af alla på frågan inverkan omständigheter och därefter för delägarna framlägga skriftligt utlåtande i saken.

I utlåtandet skall särskildt angifvas, huruvida förrättningsmannen anser gemensamhetsfiske lämpligen böra inrättas i det vatten, hvarom fråga är, samt det enligt hans åsikt lämpligaste sättet för fiskets nyttjande. Anser förrättningsmannen fiskets brukande af delägarna hvar för sig enligt fastställd plan kunna ifrågakomma, skall han uppgöra förslag till plan.

27 §.

Sedan utlåtande af förrättningsmannen afgifvits, anställes inför honom omröstning angående frågan, huruvida gemensamhetsfiske skall inrättas, så ock rörande de ämnen, öfver hvilka delägarna enligt 3, 5 och 12 §§ hafva att besluta, och skall härvid, om någon delägare det yrkar, omröstning rörande sistnämnda ämnen äga rum, innan frågan om gemensamhetsfiskes inrättande företages till afgörande.

Ej vare delägare, som gjort ansökan om förrättningsmans förordnande, förhindrad att rösta mot inrättandet af gemensamhetsfiske.

Förrättningen afslutas med tillkännagifvande, att den, som sådant åstundar, må inom trettio dagar därefter till Konungens befallningshafvande ingifva de påminnelser i ärendet, hvartill han kan finna sig befogad. Sådana påminnelser må afse såväl frågan om gemensamhetsfiskes inrättande och nyttjande som ock uppskattning och uträkning, hvarom i 25 § förmåles.

Förrättningsmannen åligger att ofördröjligen till Konungens befallningshafvande insända det vid förrättningen förda protokoll jämte öfriga saken angående handlingar.

28 §.

För förrättning, hvarom i 21 § sägs, utgår ersättning till förrättningsmannen och gode män enligt hvad särskildt stadgas.

Ersättning, som ej af allmänna medel gäldas, jämte kostnad för kungörande och annat, som för förrättningen är af nöden, skall af sökanden genast förskjutas. Kommer gemensamhetsfiske till stånd, gäldas den ersättning och kostnad af delägarna efter hvars och ens delaktighet i gemensamhetsfisket, bestämd efter den jämlikt 17 § för röstberäkning gällande grund; dock vare boställshafvare och arrendatorer, som i 19 § första stycket afses, pliktiga gälda hvad af sådan ersättning och kostnad belöper å fiskevatten, som af dem innehafvas.

29 §.

Hafva delägarna utan förutgången förrättning, hvarom i 21 § sägs, fattat beslut om inrättande af gemensamhetsfiske, och är ej sådant fall för handen, att förrättning enligt samma § bort hållas, låte Konungens befallningshafvande, då handlingarna i ärendet inkommit, på sätt i 34 §

om kungörande af beslut sägs, tillkännagifva, att handlingarna finnas hos Konungens befallningshafvande tillgängliga, och att påminnelser i ärendet må ingifvas till befallningshafvanden inom trettio dagar, räknade så som i sistnämnda § är om besvärstid stadgadt; höre ock vederbörande statens fiskeritjänsteman.

30 §.

Ändring af området för gemensamhetsfiske må ej ske, med mindre beslut därom biträdes dels af delägare i det ursprungliga området, hvilka äga minst två tredjedelar af delägarnas hela rösttal, dels ock af delägare i det vatten, om hvars tilläggande eller afskiljande fråga är, med det rösttal, som enligt 2 § erfordras för beslut om gemensamhetsfiskes inrättande i samma vatten. Beslut om sådan ändring skall underställas Konungens befallningshafvande, som, där beslutet är i laga ordning tillkommet och ändringen finnes lämpligen böra äga rum, fastställer beslutet till efterrättelse.

Om förfarandet härvid skall hvad i 21—29 §§ är stadgadt äga motsvarande tillämpning, hvarvid iakttages, att, då fråga är om tillökning af gemensamhetsfiskes område, hvad i 25 § stadgas om uppskattnings företagande skall äga tillämpning jämväl med afseende på det ursprungliga området, utan hänsyn till huruvida uppskattning beträffande detta område förut skett, men att, då fråga allenast är om fiskevattnens afskiljande, förnyad uppskattning ej må företagas, med mindre Konungens befallningshafvande, sedan delägarna bereds tillfälle att yttra sig och förrättningsmannen blifvit hörd, finner nödigt att om uppskattnings företagande förordna.

31 §.

Har gemensamhetsfiske under en sammanhängande tid af tre år icke varit på arrende upplåtet, och har ej heller under den tid vare sig öfverenskommelse om fiskets nyttjande i bolag eller fastställd plan för fiskets brukande varit gällande, äge Konungens befallningshafvande, på ansökan af delägare, förklara beslutet om gemensamhetsfiskes inrättande förfallet.

Där i följd af sjösänkning, naturhändelse eller annan omständighet gemensamhetsfiske till gränser eller beskaffenhet undergått väsentlig förändring, äge Konungens befallningshafvande, på ansökan af delägare, efter omständigheterna antingen förklara beslutet om gemensamhetsfiskes inrättande förfallet eller ock förordna om förrättning för uppskattning enligt

25 § eller för uppgörande af förslag till ny plan för fiskets brukande; och äge Konungens befallningshafvande, där icke i sammanhang med förrättning för uppgörande af sådant förslag antages ny plan, som af befallningshafvanden fastställes, förklara, att förut fastställd plan likväl skall upphöra att gälla.

Ej må Konungens befallningshafvande förklara beslut om gemensamhetsfiskes inrättande förfallet, innan delägarna i enahanda ordning, som i 29 § stadgas för där afsedt fall, erhållit tillfälle att i ärendet ingifva påminnelser samt vederbörande statens fiskeritjänsteman blifvit i saken hörd.

32 §.

Har efter gemensamhetsfiskes inrättande fiskevatten, som däri ingår, blifvit deladt, och erfordras för bestämmande af det å hvarje del belöpande rösttal sådan uppskattning, som i 25 § omförmäles, äge Konungens befallningshafvande, på ansökan af delägare i fiskevattnet, förordna om förrättning för sådan uppskattning.

Har plan för gemensamhetsfiskes brukande blifvit fastställd, och finnes till följd af fastighets delning erfordderligt att vidtaga jämkningar i planen, förordne därom Konungens befallningshafvande, på ansökan af delägare i fastigheten. Innan ärendet företages till afgörande, skall i enahanda ordning, som i 29 § stadgas för där afsedt fall, delägarna beredas tillfälle att i ärendet ingifva påminnelser samt vederbörande statens fiskeritjänsteman höras eller ock, där Konungens befallningshafvande pröfvar erfordderligt, förrättning på stället företagas.

33 §.

Med afseende på förrättning, som jämlikt 31 eller 32 § skall företagas, gälle i tillämpliga delar hvad i 21, 22 samt 25—28 §§ är stadgadt; dock ankomme på Konungens befallningshafvande att förordna angående slutliga gäldandet af ersättning och kostnad, som i 28 § afses.

34 §.

Beslut, som Konungens befallningshafvande jämlikt denna lag meddelar, skall införas i länskungörelserna samt uppläsas i kyrkan i den eller

de socknar, hvari det i beslutet afsedda fiskevatten är beläget, afvensom införas i tidning inom orten.

Öfver Konungens befallningshafvandes beslut må talan fullföljas hos Konungen genom besvär, hvilka skola till vederbörande statsdepartement ingifvas före klockan tolf å sextionde dagen från den dag, då beslutet upplästes i kyrkan, eller, där beslutet å olika dagar upplästes i särskilda socknar, från den dag, det sist blef uppläst.

Beslut, hvarigenom plan för gemensamhetsfiskes brukande fastställts, lände till efterrättelse utan hinder af förd klagan.

35 §.

Sträcker sig fiskevatten, om hvilket fråga är, genom två eller flera län, höre ärendet under Konungens befallningshafvande i det län, där största delen af fiskevattnet är belägen; dock att, sedan viss befallningshafvande meddelat förordnande för förrättningsman jämlikt 21 § eller ock, utan att förrättning företagits, fastställt beslut om gemensamhetsfiskes inrättande, samme befallningshafvande städse skall fortfarande handlägga ärenden angående gemensamhetsfisket.

36 §.

Den, som i följd af gemensamhetsfiskes inrättande allenast äger rätt att meta i honom tillkommande vatten, men likväl därstädes idkar annat slag af fiske, så ock den, som fiskar i strid mot fastställd plan, dömes, där ej gärningen särskildt är belagd med straff, till böter från och med fem till och med etthundra kronor.

Förseelse, hvarom nu är sagdt, må ej, där den endast förnärmar enskild persons rätt, åtalas af annan än delägare i gemensamhetsfisket eller arrendator af det fiske.

37 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

38 §.

Den rätt, som tillkommer ägare af sådant fiske, hvarmed äganderätt till grunden ej är förenad och hvilket afser fångst af allenast visst eller vissa fiskslag, beröres ej af gemensamhetsfiskes inrättande.

Har före denna lags trädande i kraft fiskevatten utarrenderats, antingen särskildt för sig eller under sådana villkor, att aftalet uppenbarligen afser hufvudsakligast fiskerätten, och inrättas gemensamhetsfiske, hvilket omfattar jämväl det sålunda utarrenderade fiskevattnet, vare arrendatorns godkännande erforderligt för giltigheten af beslut att upplåta gemensamhetsfisket på arrende.

Förslag

till

L a g

**angående ändrad lydelse af 10, 13 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske
den 27 juni 1896.**

Härigenom förordnas, att 10, 13 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896 skola erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

Oskift fiskevatten må alla, som däri äga del, bruka efter ty de kunna sämjas. Sämjas de ej, lägge rätten dem emellan, huru fisket utan förfång för någon af dem må nyttjas. Fiskebyggnad hafve ock en hvar lof att uppföra allt efter som han äger del i samfälligheten och lägenhet därtill finnes. Är ej lägenhet för hvarje delägare att uppföra särskild fiskebyggnad, bjude den, som vill bygga, de öfrige att deltaga; vilja de ej, och pröfvar rätten, att byggnaden kan göras utan skada för dem, bestämme rätten, på hvad sätt, villkor och tid byggnaden må uppföras och nyttjas.

I oskift fiskevatten må ej en delägare utan de fleste öfriges samtycke upplåta fiskerätt åt någon, som ej är delägare.

Hvad i denna § är stadgadt skall ej äga tillämpning beträffande fiskevatten, som utgör gemensamhetsfiske eller ingår i sådant fiske.

13 §.

Om gemensamhetsfiske så ock om lapparnas rätt till fiske i vissa delar af riket gälle hvad särskildt är stadgadt.

14 §.

Fast eller rörlig fiskeredskap, som kan hindra fisken att framgå, må ej utsättas i kungsådra.

I älf, ström, å eller sund, där kungsådra ej finnes, men fisken har sitt dref, skall en sjättedel af bredden i djupaste vattnet lämnas fri från redskap, hvarom nyss är sagdt, där ej Konungens befallningshafvande efter rättägendes och sakkunnigs hörande gifver lof till redskapens användande. Är i ty fall fråga om fiskebyggnad, som kan förorsaka uppdämning, lände jämväl till efterrättelse hvad därom är särskildt stadgadt.

Har vatten, däri fisket är gemensamhetsfiske, gemenskap med annat vatten endast genom sådant sund, tillflöde eller aflopp, där kungsådra ej finnes, må Konungens befallningshafvande, på ansökan af delägarna i gemensamhetsfisket, efter rättägendes och sakkunnigs hörande gifva delägarna lof att afstänga samma sund, tillflöde eller aflopp medelst anordning, som hindrar fisken att framgå, dock att, där fråga är om anordning, som kan förorsaka uppdämning, hvad om fiskebyggnad för ty fall är stadgadt jämväl skall lända till efterrättelse.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 11 oktober 1907.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Statsråden: TINGSTEN,
ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
JUHLIN,
SWARTZ.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anhöll chefen för justitiedepartementet statsrådet Albert Petersson i underdånighet att få underställa Kungl. Maj:ts pröfning inom justitiedepartementet utarbetade förslag till

1:o) lag om föreningsfisken och
2:o) lag angående ändrad lydelse af 13 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896.

Sedan nämnda lagförslag blifvit upplästa, yttrade föredragande departementschefen:

»De nu för Eders Kungl. Maj:t framlagda förslagen grunda sig väsentligen på ett inom jordbruksdepartementet af särskilda kommitterade afgifvet betänkande med förslag till lag om fiskeriområden och till lag angående ändrad lydelse af 10 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896, hvilket betänkande blifvit till trycket befordradt. Sedan genom nådig remiss den 22 juni 1907 utlåtanden öfver berörda förslag infodrads från

landtbruksstyrelsen samt Eders Kungl. Maj:ts samtliga befallningshafvande, hvilka hade att inhämta yttranden af hushållningssällskapens förvaltningsutskott och att lämna allmänheten tillfälle att yttra sig i ämnet, blef förslaget till lag om fiskeriområden inom justitiedepartementet och jordbruksdepartementet underkastadt en omarbetning, hvarefter genom nådig remiss den 16 augusti 1907 landtbruksstyrelsen och Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande anbefallts att vid afgifvande af de förut infordrade utlåtandena taga hänsyn äfven till det sålunda omarbetade förslaget. Med fästadt afseende å innehållet i de på grund af nämnda remisser till Kungl. Maj:t inkomna utlåtanden hafva förslagen därefter inom justitiedepartementet undergått ytterligare revision.»

Föredragande departementschefen redogjorde härefter för innehållet i de remitterade förslagen och de afgifna utlåtandena samt anförde vidare:

»Den lagstiftning, som nu ifrågasättes, afser dels att möjliggöra för delägare i oskift fiskevatten att utan anlitande af domstols åtgärd ordna fiskets nyttjande i öfverensstämmelse med fordringarna å en förständig hushållning, dels ock att under vissa förhållanden åstadkomma en liknande reglering jämväl för en sjö, ett vattendrag eller eljest ett vattenområde, som af naturen utgör en enhet, men däri flera personer äga olika, till läget bestämda delar, och beträffande hvilket en ändamålsenlig fiskevård enligt nu gällande lag icke kan komma till stånd, utan att samtliga de personer, som äga andelar af området, därom enas.

Till grund för denna lagstiftning synes i det väsentligaste kunna läggas de principer, hvarå kommitterades förslag äro byggda, och jag kan i afseende på dessa principer inskränka mig till att hänvisa till kommitterades betänkande. De omarbetningar, som kommitterades förslag undergått, hafva i allmänhet afsett att åt förslagen gifva större öfverskådlighet och tydlighet, men i några fall hafva ändringar af saklig innebörd synts böra vidtagas.

Jag anhåller nu i underdånighet att få redogöra för de huvudsakliga skiljaktigheterna mellan kommitterades förslag och de af mig för Eders Kungl. Maj:t framlagda afvensom för de skäl, hvilka föranledt de vidtagna ändringarna, därvid jag till en början beträffande förslaget till lag om föreningsfisken har att anföra följande.

Kommitterade hafva till betecknande af fiskevatten, hvarom förordnande enligt 1 § meddelats, användt uttrycket fiskeriområde. Då emellertid i 11 och 13 §§ af fiskeristadgan den 17 oktober 1900 förekommer uttrycket 'fiskeområde', och dessa båda, hvarandra mycket liknande ord skulle få en i lagtekniskt afseende väsentligen olika betydelse, har det synts önskvärdt att för det ifrågasatta nya rättsliga begreppet finna en

annan benämning, helst sådan, som i någon mån angäfve, att de enskilda delägarna trädt i visst förhållande till hvarandra beträffande fiskets utöfvande. Uttrycket 'föreningsfiske' torde kunna här användas.

Enligt kommitterades förslag skulle Konungens befallningshafvande icke i fråga om oskift fiskevatten äga att pröfva, huruvida förordnande enligt 1 § lämpligen borde meddelas, utan skulle förordnande alltid utfärdas, då det påkallades af delägare med viss pluralitet. Detta synes kunna föranleda olägenheter. Därest vederbörande domstol på grund af stadgandet i 10 § i lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896 gifvit bestämmelser angående ett oskift fiskevattens nyttjande, hvilka bestämmelser på ett fullt tillfredsställande sätt ordnat förhållandena mellan de särskilda delägarna, vore det föga lämpligt att tillerkänna några delägare ovillkorlig rätt att mot de öfrigas bestridande genomdrifva bildandet af föreningsfiske. I det nu framlagda förslaget har därför stadgats rätt för Konungens befallningshafvande att i alla förekommande fall pröfva, huruvida med afseende å fiskevattnets gränser och omfattning samt förhållandena i öfrigt begärdt förordnande bör meddelas.

Då utarrendering af fisket skall ske, men arrendet icke öfvertages af delägare på grund af den dem tillerkända företrädesrätt, utan arrendeaftal måste i annan ordning träffas, torde samtliga delägares rätt bäst skyddas genom bestämmelse, dels att utarrenderingen skall ske å offentlig auktion, om icke alla enas angående annat förfaringssätt, dels att en hvar rättsägare, som anser delägarnas gemensamma bästa icke vara vid auktionen iakttaget, må föra talan om auktionens upphäfvande. Meddelas dylik bestämmelse, lär det knappast vara erforderligt att, såsom kommitterade för vissa händelser föreslagit, sysslomän ovillkorligen skola utses, om någon delägare yrkar därpå, utan lär det kunna för hvarje fall ankomma på delägarnas beslut, huruvida sysslomän böra antagas eller ej.

För det fall, att beslut om fiskets nyttjande genom anställd fiskare eller om dess utarrenderande ej kommer till stånd, skall fisket bedrivas af delägarna själfva enligt gemensam plan, som af dem antages och af Konungens befallningshafvande fastställes efter pröfning, bland annat, huruvida den tillkommit i behörig ordning. Då sålunda det beslut, hvarigenom plan antagits, underställes befallningshafvandens pröfning, torde det icke vara behöfligt att, såsom kommitterade föreslagit, stadga särskild underställning af beslutet, att fisket skall bedrivas enligt plan. Å andra sidan torde Konungens befallningshafvande böra tilläggas befogenhet att, då yrkande därom framställes, pröfva jämväl, huruvida den antagna planen är tjänlig för fiskets främjande. Fall kunna nämligen tänkas, då genom delägarnas beslut antagen plan uppenbarligen vore oförenlig med en god

hushållning med fisket, såsom exempelvis om pluraliteten bland delägarna i ett föreningsfiske, beträffande hvilket vederbörande fiskeritjänsteman ansett visst mindre antal angifna fiskeredskap böra användas, i planen upptoge ett mångdubbelt större antal af samma redskap. Vidare synes sättet för klagan öfver plans antagande böra så ordnas, att plan icke fastställs, innan delägarna bereds tid att anföra påminnelser mot densamma, samt att beträffande fastställd plan klagan får föras allenast i samma ordning och inom samma tid, som stadgas för fullföljd af talan mot beslut, hvilket Konungens befallningshafvande eljest enligt den ifrågasatta lagen meddelar.

Det af kommitterade föreslagna förbudet för delägare i oskift fiskevatten att upplåta honom enligt fastställd plan tillkommande fiskerätt åt någon, som icke är delägare, synes mig knappast äga tillräcklig grund. Då fiske i enlighet med planen ej kan kränka de öfriga delägarnas rätt, lär det icke i vidare mån kunna vara af betydelse för dem, om fisket i visst fall bedrifves af en person eller en annan.

För den händelse fisket skall brukas af delägarna själfva enligt gemensam plan, skulle Konungens befallningshafvande, enligt kommitterades förslag, äga att på framställning af delägare meddela förbud mot fiske intill dess plan fastställts. Sådant förbud skulle dock, såsom i kommitterades motiv framhållits, ej inverka på den enligt 1 § delägare förbehållna rätt att själf och med sitt husfolk idka mete. Däremot saknar kommittéförslaget särskild bestämmelse för de fall, att delägarna, då fisket skall brukas genom anställd fiskare eller ock utarrenderas, icke i tid antaga fiskare eller ombesörja utarrenderingen, eller att frågan om sättet för föreningsfiskes nyttjande är att anse såsom oafgjord ännu någon tid efter det förordnandet om föreningsfiske trädt i tillämpning. Det synes lämpligt att i lagen för alla nu nämnda fall uttryckligen föreskrifva, att intill dess erforderliga åtgärder för föreningsfiskes brukande på något af de i 1 § angifna sätt blifvit vidtagna, fisket ej får nyttjas annorledes än till mete efter ty i samma paragraf sägs.

Vidkommande sättet för röstberäkningen vid fattande af beslut i de uti den ifrågasatta lagen angifna ämnen skiljer sig det nu framlagda förslaget från det af kommitterade uppgjorda, såvidt angår ett oskiftadt område af ett eljest mellan flera personer deladt fiskevatten. Det har ansetts rättvist, att äfven delägare i dylikt oskift fiskevatten tillerkännes själfständig rösträtt, som, därest ej enighet träffas angående annat beräkningssätt, bestämmes sålunda, att det uppskattade värdet å det samfällda fisket fördelas mellan lotterna däri.

Enligt de remitterade förslagen skulle arrendator af egendom, tillhörig annan än staten, äga att för af honom innehafdt fiskevatten föra talan i de ämnen, hvarom i den föreslagna lagen skils, allenast med den begränsning, att han ej finge utan ägarens samtycke söka förordnande enligt 1 § eller rösta för fullföljd af dylik ansökan. Att lämna arrendatorn dylik vidsträckt rätt har synts mig innebära väl långt gående inskränkning af ägarens befogenhet, och jag har ansett arrendatorns rösträtt böra vara beroende af ägarens samtycke i ytterligare några fall, särskildt i frågor om sättet för föreningsfiskes nyttjande.

Hvad angår förfarandet vid förordnandes åvägbringande läser det böra föreskrifvas, att förrättning på stället skall hållas, förutom i de fall kommitterade föreslagit, jämväl då samtliga rättsägare icke äro ense om den tid, för hvilken förordnande skall begäras, och om plan för fisket, där sådan skall uppgöras. När enighet i nämnda hänseenden ej föreligger, torde i alla händelser erfordras sammanträde med delägarna inför opartisk och sakkunnig person, som kan leda förhandlingarna samt öfver dem föra protokoll. Vidare synes behörighet att hålla förrättning lämpligen böra tillerkännas, förutom vederbörande statens fiskeritjänsteman, jämväl annan sakkunnig person, som af landtbruksstyrelsen godkännes. Statens fiskeritjänstemän äro nämligen, såsom ock af landtbruksstyrelsen i dess utlåtande framhållits, för närvarande icke så många, att samtliga ifrågakommande förrättningar kunna antagas blifva af dem handlagda utan mera afsevärdt uppskof.

Beträffande omröstningarna vid förrättning bör hvarje delägare kunna fordra, att till en början afgöres, på hvad sätt fisket skall nyttjas, hvilka bestämmelser skola upptagas i plan för fiskets begagnande, med flera frågor om den närmare regleringen af delägarnas inbördes förhållanden, och att först därefter beslut fattas rörande fullföljd af ansökningen om förordnande. Att delägare sålunda före omröstningen i sistnämnda fråga kan blifva i tillfälle att bedöma, hvad ett bifall till ansökningen verkligen innebär, synes desto angelägnare, som det röstvärde, hvaröfver han förfogar vid beslut om ansökningens fullföljd, kan vara väsentligen reduceradt vid omröstningar i åtskilliga öfriga ämnen.

Rörande förslaget till lag angående ändrad lydelse af vissa paragrafer i lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896 har det synts mig lämpligast, att hänvisning till den ifrågasatta nya lagstiftningen införes i 13 § i stället för, såsom kommitterade föreslagit, i 10 §, hvilken afser allenast fiske i oskift vatten.»

Föredragande departementschefen hemställde härefter i underdånighet, att öfver de nu framlagda två lagförslagen, af den lydelse bilagorna

A och B vid detta protokoll utvisa, högsta domstolens utlåtande måtte, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet inhämtas.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet

Israel Myrberg.

Bil. A.

Förslag
till
LAG
om föreningsfisken.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Där fiskevatten är oskift eller eljest tillhör två eller flere, äge Konungens befallningshafvande i de fall, denna lag angifver, förordna, att fisket i det vatten skall vara föreningsfiske.

Föreningsfiske skall, efter ty delägarna i nedan stadgade ordning därom besluta, antingen nyttjas för gemensam räkning genom af delägarna anställd fiskare eller upplåtas på arrende eller brukas af delägarna själfva enligt fastställd plan; dock hafve delägare, hvilken ej uttryckligen därifrån afstått, rätt att själf och med sitt husfolk idka mete i det vatten, hans äganderätt afser.

2 §.

Förordnande enligt 1 § meddelas, då Konungens befallningshafvande med afseende å fiskevattnets gränser och omfattning samt förhållandena i öfrigt finner det lämpligen böra ske och förordnande påkallas, beträffande fiskevatten, som är i sin helhet oskift, af delägare med mer än hälften af hela det jämlikt 11 § beräknade rösttalet för fiskevattnet och i fråga om annat vatten af delägare med minst två tredjedelar af samma rösttal.

3 §.

Förordnande skall afse visst antal år, minst tio och högst femtio. I öfrigt må delägarna besluta angående tiden för förordnandet, med iakttagande, att den tid ej mot någon rättsägares bestridande må sättas öfver tjugufem år.

Då förordnande meddelas, utsätte Konungens befallningshafvande viss dag, från hvilken det skall äga tillämpning.

4 §.

1. Beslut, att föreningsfiske skall nyttjas för gemensam räkning genom af delägarna anställd fiskare, vare ej giltigt, med mindre samtliga delägare därom äro ense.

För giltigheten af beslut, att fisket skall upplåtas på arrende, erfordras samma röstöfvervikt, som enligt 2 § erfordras för meddelande af förordnande angående det fiskevatten, hvarom fråga är.

Beslut, hvarom nu är sagdt, underställes Konungens befallningshafvande, som, där beslutet finnes i laga ordning tillkommet, fastställer det till efterrättelse.

2. Kommer ej beslut enligt 1 mom. till stånd, skall föreningsfiske nyttjas af delägarna själfva enligt fastställd plan.

3. Är ej fiskare anställd för föreningsfiskes nyttjande, och är ej heller fisket utarrenderadt eller plan för dess brukande fastställd, må fisket ej nyttjas annorledes än till mete efter ty i 1 § sägs.

5 §.

Skall föreningsfiske upplåtas på arrende, och vilja delägare, som äga mer än hälften af samtliga delägares rösttal, gemensamt arrendera fisket, hafve de rätt därtill. Kan öfverenskommelse om arrendevillkoren ej träffas, skola de bestämmas af tre ojäfvige skiljemän, bland hvilka en utses af dem, som skola öfvertaga arrendet, och en af öfriga delägare samt de sålunda utsedde tillkalla den tredje. Tredskas någondera parten att utse skiljeman, eller kunna de utsedde icke förena sig om valet af den tredje, äge domaren eller utmätningssmannen i orten att förordna om valet. Mot skiljemännens beslut må talan ej föras.

Ej må mot någon rättsägares bestridande arrendetiden af skiljemännen sättas under tio eller öfver tjugufem år.

6 §.

Öfvertages icke arrendet af delägare, på sätt i 5 § sägs, skall utarrenderingen, där ej delägarna enas om annat förfaringssätt, ske å offentlig auktion; och varde gjorda anbud pröfvade vid auktionen.

Menar någon rättsägare, att, med afseende å anbudens beskaffenhet eller i öfrigt föreliggande förhållanden, det anbud, som godkänts, icke bort antagas, må han inom trettio dagar efter auktionen klaga hos Konungens befallningshafvande; och äge befallningshafvanden, där det uppenbarligen finnes, att delägarnas gemensamma bästa icke tillvaratagits, förordna, att ny auktion skall hållas.

7 §.

Nyttjas föreningsfiske för gemensam räkning genom af delägarna anställd fiskare eller är det utarrenderadt till annan än delägare, må delägarna besluta, att högst hälften af årliga behållningen å fisket eller af arrendeafgälden skall användas till åtgärder för fiskets främjande.

Afkomst, som icke varder använd på sätt nu är medgifvet, skall fördelas mellan delägarna efter deras delaktighet i föreningsfisket.

8 §.

Skall föreningsfiske brukas af delägarna själfva enligt fastställd plan, varde plan af dem uppgjord.

Dylik plan skall upptaga föreskrifter om beskaffenheten och antalet af de fiskeredskap, som vid fisket må begagnas, och huru tillsyn skall hållas däröfver, att delägare icke använder andra redskap eller flera sådana, än honom tillkommer. Är fråga om oskift fiskevatten, skall planen därjämte upptaga den ordning, i hvilken de olika fiskeplatserna få af delägarna användas, och i öfrigt de föreskrifter, som kunna vara erforderliga till förekommande af tvist. Där så nödigt finnes, må jämväl i planen införas bestämmelser om viss fredningstid för särskilda fiskslag och om afsättande af fredningsområden äfvensom förbud mot fångande af fisk under viss storlek. Bestämmelse om fredningsområde, som ej godkännes af den delägare, inom hvilken fiskevatten fredningsområdet är beläget, vare dock icke gällande, innan honom beredts ersättning för intrång, som genom bestämmelsen sker i hans fiskerätt, eller för längre tid, än ersättningen må afse. Kan ej öfverenskommelse träffas i ersättningsfrågan, skall denna afgöras af tre ojäfvige skiljemän, bland hvilka en utses af den

till ersättning berättigade och en af de öfriga delägarna samt de sålunda utsedde tillkalla den tredje. Tredskas någondera parten att utse skiljeman, eller kunna de utsedde ej förena sig om valet af den tredje, äge domaren eller utmätningssmannen i orten att förordna om valet. Mot skiljemännens beslut må talan ej föras.

Ej må i plan någon tilläggas rätt att fiska i annan delägars fiskevatten med mindre denne lämnat medgifvande därtill.

9 §.

Beslut, hvarigenom plan för fiskes bedrifvande af delägarna antagits, skall underställas pröfning af Konungens befallningshafvande, som har att tillse, huruvida planen i laga ordning tillkommit och öfverensstämmer med lag och författning, så ock, där påminnelser i sådant hänseende blifvit af någon rättsägare gjorda, huruvida planen kränker dennes enskilda rätt eller icke är för fiskets främjande tjänlig.

Är ej planen antagen vid förrättning, hvarom i 14 § sägs, låte Konungens befallningshafvande ofördröjligen, på sätt i 24 § om kungörande af beslut sägs, tillkännagifva, att planen finnes hos Konungens befallningshafvande tillgänglig för granskning, och att påminnelser i ärendet må ingifvas till befallningshafvanden inom trettio dagar, räknade så som i sagda § är om besvärstid stadgadt.

När ärendet kommit i skick att afgöras, meddele Konungens befallningshafvande sitt beslut; och skall planen antingen oförändrad fastställas eller ogillas. Vägras fastställelse, skall skäl därför uppgifvas.

10 §.

Delägarna må åt sysslomän, en eller flere, uppdraga utarrendering af föreningsfiske så ock ombesörjandet af andra gemensamma angelägenheter till den omfattning, delägarna bestämma.

11 §.

Vid omröstning i frågor, hvarom i denna lag skils, hafve delägare rösträtt: där fiskevattnet är i sin helhet oskift, efter sin andel däri, och i annat fall efter den beräkningsgrund, samtliga rättsägare sig emellan öfverenskommit, eller, där sådan öfverenskommelse ej träffats, efter det vid uppskattning, på sätt i 17 § sägs, bestämda värdet å afkastningen af hans lott i fisket; dock att vid val och vid omröstning angående de i 7, 8 och 10 §§

omförmälda frågor ingen må rösta för mera än en tredjedel af de i omröstningen deltagandes sammanlagda rösttal. Där ej annat är för visst fall stadgadt, gälle den mening, som erhåller högsta rösttalet, eller, vid lika rösttal, den mening, hvarom de flesta röstande förenat sig.

Den för röstberäkning gällande grund vare ock bestämmande för delägarnas delaktighet i föreningsfiske.

Huru delägarna i föreningsfiske skola kallas till sammankomst bestämmes, sedan de yttrat sig i ämnet, af Konungens befallningshafvande vid meddelande af förordnande enligt 1 §. Vid sammankomst skall protokoll föras.

12 §.

Boställshafvare och arrendatorer af staten tillhörig, genom offentlig myndighet utarrenderad fast egendom äga för af dem innehafda fiskevatten föra talan i ämnen, hvarom i denna lag skils. Enahanda rätt tillkommer arrendator af egendom, tillhörig menighet eller enskild; dock må han icke utan ägarens samtycke göra ansökan om förordnande enligt 1 § eller lämna medgifvande, hvarom i 8 § förmäles, ej heller deltaga i beslut om fullföljd af sådan ansökan, om föreningsfiskes brukande annorledes än af delägarna själfva eller om arrendevillkors bestämmande.

13 §.

Hvad delägarna beslutat i fråga, som enligt denna lag ankommer på deras afgörande, så ock i behörig ordning träffadt arrendeaftal rörande föreningsfiske gälle mot ny delägare.

Sedan Konungens befallningshafvande fastställt beslut, som i 4 § 1 mom. sägs, eller plan för föreningsfiskes nyttjande, skall hvad sålunda blifvit fastställt lända till efterrättelse, intill dess fastställelse ånyo meddelats å sådant beslut eller sådan plan. Ej må till ändring af sättet för föreningsfiskes nyttjande plan därför fastställas, med mindre den antagits af delägare, hvilka äga minst hälften af samtliga delägares rösttal.

14 §.

Uti ansökan om förordnande enligt 1 § bör uppgifvas fiskevattnets belägenhet och omfattning äfvensom, såvidt ske kan, de fastigheter, saken angår, samt ägarnas och innehafvarnas namn och hemvist.

Där icke förordnande påkallas af samtliga rättsägare och de alla äro ense om tiden för förordnandet, om sättet för fiskets utöfvande, om plan

för fisket, där sådan skall följas, och, där fiskevattnet ej är i sin helhet oskift, om grunden för röstberäkningen, skall frågan företagas till pröfning vid förrättning på stället i den ordning, nedan stadgas.

Till hållande af dylik förrättning förordne Konungens befallningshafvande vederbörande statens fiskeritjänsteman eller ock annan sakkunnig, som af landtbruksstyrelsen godkännes.

Vid uppskattning, som i 17 § omförmäles, skall förrättningsmannen, om någon rättsägare det yrkar, biträdas af två för sakkunskap och pålitlighet kände, med fiskeriförhållandena i orten förtrogne gode män, hvilka utses af delägarna eller, där de icke om valet sämjas, af Konungens befallningshafvande på anmälan af förrättningsmannen. Stanna förrättningsmannen och gode männen i olika meningar, stånde vid hvad de flesta säga.

15 §.

Förrättningsmannen skall, efter samråd med sökanden, bestämma tid och ställe för förrättningen samt härom lämna uppgift till Konungens befallningshafvande, som låte kungörelse om förrättningen införas i länskungörelserna samt minst fjorton dagar före förrättningen ej mindre uppläsas i kyrkan i den eller de socknar, hvori fiskevattnet är beläget, än afven införas i tidning inom orten.

Finnes saken angå kronan eller allmän inrättning, varde till bevakande af kronans eller inrättningens rätt ombud utsedt af Konungens befallningshafvande, där sådant Konungens befallningshafvande tillkommer, eller ock annan vederbörande myndighet af Konungens befallningshafvande särskildt underrättad så tidigt, att ombud må kunna tillstädeskomma.

16 §.

Finner förrättningsmannen det vara för fiskets ändamålsenliga utövande erforderligt, att förordnande om föreningsfiske omfattar jämväl vatten, som icke i ansökningen afses, uppskjute han förrättningen och göre därom anmälan hos Konungens befallningshafvande med uppgift å detta vattens belägenhet och omfattning, de ytterligare fastigheter, saken förmenas angå, samt ägarnas och innehafvarnas namn och hemvist, hvar-efter Konungens befallningshafvande föranstaltar om kungörandet af ny tid för förrättningen och tillkallande af allmänt ombud, på sätt i 15 § sägs.

17 §.

Är fiskevatten, hvarom fråga är, ej i sin helhet oskift och träffas icke öfverenskommelse om grunden för röstberäkningen, skall uppskattning verkställas af värdet å den årliga afkastning, som fisket i hvarje särskild del af fiskevattnet, däri fiskerätt tillkommer en delägare eller flera delägare samfällt, kan beräknas lämna vid sådan utöfning af fisket, att fisktillgången icke förminskas. Värdet å afkastningen af samfällt fiske skall fördelas mellan lotterna i samfälligheten efter deras storlek.

18 §.

Förrättningsmannen bör föranstalta om fullständig utredning af alla på frågan inverkan omständigheter och därefter för delägarna framlägga skriftligt utlåtande i saken.

I utlåtandet skall särskildt angifvas, huruvida förrättningsmannen anser förordnande om föreningsfiske lämpligen böra meddelas rörande det fiskevatten, hvarom fråga är, samt det enligt hans åsikt lämpligaste sättet för fiskets nyttjande.

Anser förrättningsmannen fisket lämpligen kunna brukas af delägarna själfva enligt fastställd plan, bör han, om någon delägare det yrkar, uppgöra förslag till plan.

19 §.

Sedan utlåtande af förrättningsmannen afgifvits, anställes inför honom, i den mån det påkallas, omröstning rörande de ämnen, öfver hvilka delägarna enligt 3, 4, 7, 8 och 10 §§ hafva att besluta, och därefter angående frågan, huruvida ansökningen om förordnande enligt 1 § skall fullföljas. Förrättningen avslutas med tillkännagifvande, att den, som sådant åstundar, må inom trettio dagar därefter till Konungens befallningshafvande ingifva de påminnelser i ärendet, hvartill han enligt 9 § eller eljest kan finna sig befogad.

Förrättningsmannen åligger att ofördröjligen till Konungens befallningshafvande insända det vid förrättningen förda protokoll jämte öfriga saken angående handlingar.

20 §.

När förrättningsprotokoll och öfriga handlingar inkommit till Konungens befallningshafvande samt den i 19 § stadgade tid för påminnel-

sers afgifvande gått till ända, meddele Konungens befallningshafvande beslut i ärendet.

Ej må, ändå att ansökning om förordnande enligt 1 § är gjord med den röstöfvervikt, som i 2 § sägs, förordnande meddelas, med mindre beslut om fullföljd af ansökningen blifvit med samma röstöfvervikt fattadt vid förrättningen.

21 §.

För förrättning, hvarom i 14 § sägs, utgår ersättning till förrättningsmannen och gode män enligt hvad särskildt är stadgadt.

Ersättning, som ej af allmänna medel gäldas, jämte kostnad för kungörande och annat, som för förrättningen är af nöden, skall af sökanden genast förskjutas. Varder i anledning af ansökningen förordnande meddeladt, gäldas den ersättning och kostnad af delägarna i föreningsfisket efter hvars och ens delaktighet däri.

22 §.

Sökes förordnande enligt 1 §, och är ej sådant fall för handen, att förrättning enligt 14 § skall hållas, hafve Konungens befallningshafvande att i ärendet höra vederbörande statens fiskeritjänsteman.

23 §.

Uppstår fråga om ändring af området för föreningsfiske, må förordnande om sådan ändring meddelas, där det påkallas såväl af delägare i det ursprungliga området, hvilka äga minst två tredjedelar af delägarnas hela rösttal, som ock af delägare i det vatten, om hvars tilläggande eller afskiljande fråga är, med det rösttal, som enligt 2 § erfordras för meddelande af förordnande beträffande samma vatten, samt därjämte Konungens befallningshafvande finner sådan ändring lämpligen böra ske.

Om förfarandet härvid skall hvad i 14—22 §§ är stadgadt äga motsvarande tillämpning.

Varder förordnande, som nu är sagdt, meddeladt, skall för det ursprungliga området gällande beslut angående sättet för fiskets nyttjande tillämpas beträffande det område, förordnandet afser, intill dess ändring sker på sätt i 13 § är stadgadt.

24 §.

Beslut, som Konungens befallningshafvande jämlikt denna lag meddelar, skall införas i länskungörelserna samt uppläsas i kyrkan i den eller de socknar, hvori det i beslutet afsedda fiskevatten är beläget, äfvensom införas i tidning inom orten.

Öfver Konungens befallningshafvandes beslut må talan fullföljas hos Konungen genom besvär, hvilka skola till vederbörande statsdepartement ingifvas före klockan tolf å sextionde dagen från den dag, då beslutet upplästes i kyrkan, eller, där beslutet å olika dagar upplästes i särskilda socknar, från den dag, det sist blef uppläst.

Beslut, hvarigenom plan för föreningsfiskes nyttjande fastställts, lände till efterrättelse oberoende af däröfver förd klagan.

25 §.

Sträcker sig fiskevatten, om hvilket fråga är, genom två eller flera län, höre ärendet under Konungens befallningshafvande i det län, där största delen af fiskevattnet är belägen.

26 §.

Den, som bryter mot hvad i 4 § 3 mom. är stadgadt eller idkar fiske i strid mot fastställd plan, dömes, där ej gärningen särskildt är belagd med straff, till böter från och med fem till och med etthundra kronor.

Förseelse, hvarom nu är sagdt, må ej, där den endast förnärmar enskild persons rätt, åtalas af annan än målsägande.

27 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

28 §.

Den rätt, som tillkommer ägare af sådant fiske, hvarmed äganderätt till grunden ej är förenad och som afser fångst af allenast visst eller vissa fiskslag, beröres ej af förordnande om föreningsfiske.

Denna lag träder i kraft den

Har före denna lags utfärdande fiskevatten utarrenderats, antingen särskildt för sig eller under sådana villkor, att aftalet uppenbarligen afser hufvudsakligast fiskerätten, och meddelas förordnande enligt 1 § af denna lag, hvilket omfattar jämväl det sålunda utarrenderade fiskevattnet, skall beslut om fiskets utöfvande annorledes än af de fiskeberättigade själfva enligt fastställd plan icke äga giltighet, med mindre det godkännes af arrendatorn.

Bil. B

Förslag

till

LAG

angående ändrad lydelse af 13 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske
den 27 juni 1896.

Häri genom förordnas, att 13 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske
den 27 juni 1896 skola erhålla följande ändrade lydelse:

13 §.

Om bildandet af föreningsfisken och om deras nyttjande så ock om
lapparnas rätt till fiske i vissa delar af riket gälle hvad särskildt är stad-
gadt.

14 §.

Fast eller rörlig fiskeredskap, som kan hindra fisken att framgå, må
ej utsättas i kungsådra.

I älf, ström, å eller sund, där kungsådra ej finnes, men fisken har
sitt dref, skall en sjättedel af bredden i djupaste vattnet lämnas fri från
redskap, hvarom nyss är sagdt, där ej Konungens befallningshafvande
efter rättägandes och sakkunnigs hörande gifver lof till redskapens
användande. Är i ty fall fråga om fiskebyggnad, som kan förorsaka
uppdämning, lände jämväl till efterrättelse hvad därom är särskildt stadgadt.

Har vatten, däri fisket är föreningsfiske, gemenskap med annat vatten
endast genom sådant sund, tillflöde eller aflopp, där kungsådra ej finnes,
må Konungens befallningshafvande på ansökan af delägare i förenings-

fisket och, därest fisken genom det sund, tillflöde eller aflopp har sitt dref, efter rättägandes och sakkunnigs hörande gifva delägarna lof att afstänga samma sund, tillflöde eller aflopp medelst anordning, som hindrar fisken att framgå, dock att, där fråga är om anordning, som kan förorsaka upp-dämning, hvad om fiskebyggnad för ty fall är stadgadt jämväl skall lända till efterrättelse.

Denna lag skall träda i kraft den

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts
högsta domstol den 25 juni 1908.*

Närvarande:

Justitieråden CLAEÏSON,
THOLLANDER,
QUENSEL,
friherre MARKS VON WÜRTEMBERG.

Sedan jämlikt högsta domstolens beslut den 8 november 1907 handlingarna rörande de till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlämnade förslag till lag om föreningsfisken och lag angående ändrad lydelse af 13 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896 cirkulerat emellan högsta domstolens ofvanbemälde ledamöter äfvensom justitierådet Trygger, hvilken sistnämnde numera erhållit nådigt afsked från justitierådsämbetet, så företogos nu dessa lagförslag till slutlig behandling; varande desamma bilagda detta protokoll.

I anledning af lagförslagen anförde vid:

Förslaget till lag om föreningsfisken.

Rubriken.

Högsta domstolen:

»Den sammanslutning af fiskeberättigade, som i förslaget afses, skiljer sig väsentligen från sådana associationer, som i svenskt rättsspråk benämnas föreningar. Vid sådant förhållande är det mindre lämpligt och måhända ägnadt att framkalla missförstånd att för nu ifrågavarande sammanslutningar använda benämningen 'föreningsfiske'; och hemställes förty, att densamma såväl i rubriken som annorstädes, där den i förslaget förekommer, må utbytas mot något lämpligare uttryck, exempelvis 'gemensamhetsfiske' eller 'samfiske'.»

1 §.

Högsta domstolen:

»Bland de olika former för föreningsfiskes begagnande, som enligt denna § kunna ifrågakomma, nämnes i främsta rummet dess nyttjande för gemensam räkning genom af delägarne anställd fiskare, och i förslaget följande paragrafer förekomma åtskilliga bestämmelser, som hafva afseende å dylikt nyttjande. Beträffande de rättsförhållanden, som kunna uppstå vid ett sådant utöfvande af fisket, är emellertid förslaget ståndpunkt i viktiga delar tämligen oklar, och en närmare granskning af denna ståndpunkt torde redan här vara på sin plats.

Därvid är måhända ej alldeles öfverflödigt att till en början framhålla, hurusom det slags samfällighet, hvarom här är fråga, ingalunda behöfver inskränka sig till antagande, aflönande och afskedande af en fiskare samt fördelning af den fisk, som af honom fångas, eller de kontanta medel, som af honom redovisas. Är fisket af afsevärd betydenhet, lärer det vara att hoppas, att dess utöfvande för samfällad räkning ofta nog ger upphof till mera omfattande åtgärder för rationell drift, såsom upprepande af fiskevattnet, anskaffande af effektiv redskap, fiskodling med mera, och man bör väl äfven kunna äga förhoppning, att en fullt rationell utöfning af fisket skall leda till sådan ökning af fångsten, att dennas afsättning stundom antar en affärsmässig karaktär. Att sålunda viktiga frågor af växlande beskaffenhet ofta skola komma att föreligga till afgörande af intressenterna, lärer vara uppenbart.

Ett spörsmål, som då ligger nära till hands, är, huruvida vid alla dylika ärendens behandling enighet mellan delägarne skall erfordras för vidtagande af en positiv åtgärd, eller om en viss majoritet af delägarne skall vara i stånd att mot de öfrige genomdrifva sin mening.

Förslaget är härutinnan otydligt. I fråga om själfva det grundläggande beslutet om fiskets nyttjande för samfällad räkning kräfvades enligt förslaget 4 § enhällighet mellan delägarne, hvaremot, beträffande beslut om reserverande af afkomst, 7 §, jämförd med föreskrifterna i 11 §, utvisar, att afgörande i vissa fall kan träffas med den i sistnämnda § stadgade majoritet. Rörande öfriga ämnen, som kunna tänkas ifrågakomma, innehåller förslaget ej några bestämmelser. Möjligen kunde man vilja göra gällande, att enligt ordalydelsen af 10 § en majoritet skulle kunna, genom att utse sysslomän för behandling af någon viss gemensam angelägenhet hvilken som helst, genomdrifva dess afgörande i önskad riktning, hvaraf man åter tilläfvventyr kunde se sig berättigad till den slutsats,

att icke heller för ett af delägarne omedelbart fattadt beslut rörande enahanda angelägenhet enhällighet kräfdes. Men det torde väl snarare få antagas, att under de 'gemensamma angelägenheter', som enligt 10 § kunna anförtros åt sysslomän, ej må, trots den vidsträckta ordalydelsen, inbegripas andra än sådana, i hvilka enligt förslaget uttryckliga bestämmelser åtgärder kunna beslutas med majoritet, d. v. s. vid fiskes utöfvande för samfällad räkning allenast frågor om reserverande af behållning. Sannolikt har man afsett att i allmänhet enighet skulle vara af nöden för åtgärders vidtagande, så framt ej annat följde af särskilda öfverenskommelser mellan delägarne. Härpå tyda i hvarje fall uttalanden i motiven till det kommittéförslag, som ligger till grund för det remitterade förslaget. Denna ståndpunkt synes ock vara den principiellt riktiga. Näppeligen kan man ur en öfverenskommelse om fiskets utöfvande för gemensam räkning härleda ett medgifvande att i alla ur nämnda öfverenskommelse härflytande gemensamma angelägenheter finna sig i hvad en majoritet kan besluta, och någon annan giltig rättsgrund att inrymma majoriteten dylik befogenhet lärer ej kunna anföras. Önskvärdt är emellertid att lagen erhåller sådan affattning, att tvifvel ej kan råda därom, att enhällighet är af nöden för vidtagande af åtgärder i förvaltningen af de gemensamma angelägenheterna. Huruvida något sådant undantag från hufvudregeln, som i 7 § förekommer, är påkalladt, må i detta sammanhang lämnas därhän.

Viktigare och mera svårlöst än det nu berörda spørsmålet är emellertid ett annat, som ej heller synes hafva i förslaget erhållit en tillfredsställande behandling, nämligen frågan om intressenternas ställning vid förändring i äganderätten till en eller annan fastighet, hvarmed följer delägareskap i fisket. I hvad mån är ny delägare i förhållande till meddelägarne att anse såsom bunden af de åtgärder och öfverenskommelser, i hvilka företrädaren deltagit, exempelvis af uppgörelse rörande fiskeripersonals anställande eller beslut om anläggningars utförande och redskaps anskaffande samt bestridande af kostnad därför? Och, för så vidt nye ägaren ej kan anses bunden af sådan öfverenskommelse, hvilken är då företrädarens egen ställning till de intressenter, med hvilka öfverenskommelsen kan vara träffad?

Af förslaget 13 §, jämförd med 4 § 1 mom., följer väl, att det grundläggande beslutet om fiskets nyttjande för gemensam räkning är bindande för ny delägare, men då ett dylikt beslut enligt förslaget icke i och för sig medför några som helst förpliktelser för dem, som deltagit däri, utan sådana förpliktelser kunna uppstå först genom de senare öfverenskommelser, som tjäna att sätta beslutet i verket, synes 13 § härvid sakna all verklig betydelse. Däremot frångå af samma §, jämförd med 7 och 10 §§, vissa hithörande regler af reell innebörd, nämligen att ny ägare är

bunden af beslut om reserverande af behållning och om tillsättande af sysslomän för gemensamma angelägenheter besörjande.

Utöfver dessa sporadiska föreskrifter lämnar förslaget ej någon säker ledning för besvarande af frågan om ny ägares bundenhet af företrädares åtgöranden. Men då sådan bundenhet ej utan hemul i lag kan erkännas, och det näppeligen är befogadt att betrakta omförmälda speciella föreskrifter såsom uttryck för en outtalad allmän regel om bundenhet, torde det böra antagas, att förslaget icke utgår från någon dylik regel utan tvärtom åsyftar, att ny ägare i allmänhet skall vara obunden af hvad företrädaressen må hafva öfverenskommit med sina medkontrahenter. Denna ståndpunkt torde väl ock, praktiskt sedt, vara den enda tillrädliga. Principiellt låte det visserligen tänka sig, att ny ägare tillförbundess att finna sig i eller medverka till öfverenskomna åtgärder, åtminstone så till vida, att ur fastigheten kunde uttagas utfästa bidrag eller annan kostnad, som erfordrades för åtgärdernas genomförande; men att i rättssystemet införa dylika nya slag af gravationer torde i och för sig vara föga lämpligt och i hvarje fall knappast låta sig göra utan genomförande af ett eller annat slags publikationsförfarande. Man torde alltså böra stanna vid regeln om ny ägares obundenhet, och synes samma regel böra erhålla otvetydigt uttryck i lagen.

Beträffande åter det rättsförhållande, som, när en ny ägare ställer sig afvisande till tidigare öfverenskommelser, äger rum mellan den föregående ägaren och hans medkontrahenter, kan man möjligen göra gällande, att i det mellan dessa ingångna aftalet skäligen bör inläggas åtagande af en hvar delägare att, i händelse af delägarskapets öfverlåtande, träffa sådana förbehåll, att nyinträdande delägare varder gent emot medintressenterna lika förbundess med den afgående, så att bristande fullgörande här af medför förpliktelse att gälda skadestånd. Å andra sidan låter det tvifvelsutan äfven försvara sig att uppfatta aftalet allenast såsom en mellan kontrahenterna ingången personlig öfverenskommelse, hvars tillämpande förut-satts skola bero af delägarskapets fortbestånd. Mången gång torde af omständigheterna kunna tydligt slutas, att aftalet haft just denna innebörd, så att den eller de i delägarskapet kvarstående kontrahenterna icke ens äro förpliktade att låta en ny delägare inträda i intressentskapet, och från lagstiftningssynpunkt är det måhända naturligtast att utgå från denna uppfattning såsom den normala, kontrahenterna naturligen öppet lämnadt att sedan ordna rättsförhållandet efter sin önskan.

Från en dylik ståndpunkt ter sig intressenternas inbördes ställning såsom ett bolagsförhållande, och gällande lagstiftning om enkla bolag kommer då att äga tillämpning å nu ifrågavarande associationer, i den

mån ej särskilda bestämmelser för dem varda meddelade. I hvilken omfattning dylika bestämmelser må vara påkallade, kan här ej undersökas, men tydligt torde vara, att, för så vidt bestämmelser om fiskes utöfvande för samfällad räkning öfver hufvud skola inflyta i förslaget, detta ur nu antydda synpunkter bör underkastas en fullständig revision.

En annan utväg, som kan ifrågakomma, är emellertid att helt och hållet afstå från att i förevarande lagstiftning reglera rättsförhållandet mellan dem, som på nu omförmälda sätt utöfva fisket.

Ifrågasätts kan i själfva verket hvad man ur allmän fiskerisympunkt vinner genom därtill syftande lagbestämmelser, om de måste byggas på grundvalen af enhällighet intressenterna emellan och nyinträdande delägares obundenhet af företrädarens åtgöranden. Det för fiskerinäringen väsentliga i förslaget synes vara, att en majoritet af intressenter kan, trots motstånd af en kortsynt och oföretagsam minoritet, framtinga ett mer eller mindre rationellt nyttjande af sammanhängande fiskevatten, helst i form af ett enhetligt drifvet fiske. Men från denna synpunkt kan någon betydelse icke tilläggas ifrågavarande bestämmelser. Deras betydelse skulle allenast bestå i att åt en viss art af bolagsverksamhet, hvars utvecklande vore ur fiskerinäringens synpunkt önskvärdt, ägnades en legislativ behandling, som mera än den allmänna bolagslagstiftningen uppmärksammade vissa sidor af de särskilda rättsförhållanden, om hvilka här är fråga. Huruvida vikten häraf är tillräckligt stor att motivera en speciallagstiftning, hvilken, om man öfverhufvud inlåter sig därpå, måste blifva tämligen omfattande och invecklad, synes emellertid kunna betvivlas.

Uppgifves tanken på dylik speciallagstiftning, torde ifrågavarande form för fiskes utöfvande ej böra i förslaget omnämnas i vidare mån, än att i 1 § angifves, att utarrendering eller brukande efter plan ej ifrågakommer, där fisket efter öfverenskommelse mellan delägarne utöfvas för gemensam räkning, hvarjämte i 4 § torde böra, såsom där skall beröras, göras ett visst förbehåll angående sistnämnda sätt för fiskes utöfvande.

Följande erinringar af hufvudsakligen redaktionell art torde jämväl böra framställas vid denna §:

Till betecknande af den form för föreningsfiskes begagnande, som i det föregående blifvit berörd, användes i förslaget uttrycket att fisket nyttjas för gemensam räkning genom af delägarne anställd fiskare. Fiske kan emellertid komma att utöfvas för fleres gemensamma räkning utan att de samfälligt antagit fiskare, och någon anledning torde ej förekomma,

hvarför ej dylika fall skulle likställas med dem, som falla under det föreslagna uttrycket. Om t. ex. två eller flere fiskeberättigade skulle öfverenskomma att personligen eller genom sina äfven för andra ändamål antagna tjänare drifva fisket för gemensam räkning, eller om en eller flere intressenter af de öfrige erhöle och mottoge uppdrag i sådan riktning, är det svårt att inse, hvarför en dylik anordning ej skulle i det afseende, hvarom här är fråga, godkännas af lagstiftningen. Ifrågavarande uttryck torde alltså böra utbytas mot 'nyttjas af delägarne för gemensam räkning' eller måhända än hellre 'nyttjas af delägarne i bolag', i sammanhang hvarmed orden 'brukas af delägarne själfva enligt fastställd plan' torde böra jämkas till 'enligt fastställd plan brukas af delägarne hvar för sig'.

Beträffande affattningen af det i paragrafen intagna stadgande om rätt till mete må erinras, att det ej torde vara nödigt eller lämpligt att särskildt omnämna den själfklara rätt, som tillkommer delägare att afstå från dylik rätt, äfvensom att det i hvarje fall är oriktigt att, såsom förslaget efter sin ordalydelse innebär, göra giltigheten af en dylik delägarens åtgärd beroende däraf, att den erhållit formen af en 'uttrycklig' förklaring. Med afseende härå och i syfte jämväl att tydligare än i förslaget skett angifva ifrågavarande stadgandes förhållande till den förut upptagna regeln om sättet för föreningsfiskens brukande hemställes, att stadgandet måtte erhålla ungefärligen denna lydelse: 'dock hafve delägare, ändå att föreningsfiske kommit till stånd, rätt att själf och med sitt husfolk idka mete i honom tillkommande vatten'.

Huruvida enligt gängse språkbruk s. k. slantning är att hänföra till mete, torde vara tvifvelaktigt, och med hänsyn till den stora praktiska betydelsen af detta fiskesätt torde det vara af nöden, att förslaget intager en fullt tydlig ståndpunkt i fråga om delägarers rätt att bedrifva dylikt fiske i fiskevatten, där föreningsfiske inrättats.»

2 §.

Högsta domstolen:

»Beträffande stadgandets föreslagna affattning torde förtjäna anmärkas såsom en oegentlighet, att man vid angifvande af förutsättningarna för meddelande af förordnande om föreningsfiske upptagit i främsta rummet, att Konungens befallningshafvande finner sådant förordnande lämpligen böra äga rum, och först i andra rummet, att delägare påkallat förordnande, under det att i själfva verket delägarnes framställning om förordnande i hvarje fall måste till tiden föregå Konungens befallningshafvandes pröfning af förordnandets lämplighet.

Det torde emellertid böra tagas i öfvervägande, huruvida man öfver hufvud bör bibehålla den terminologi, enligt hvilken på Konungens befallningshafvande ankommer att 'förordna' om föreningsfiskes inrättande och på delägarne att 'påkalla' dylikt förordnande, eller om det icke vore ur redaktionell synpunkt mera tilltalande att lämna åt delägarne att *fatta beslut* om föreningsfiskes inrättande men göra beslutets giltighet beroende af Konungens befallningshafvandes *fastställelse*. Härigenom vunnes att uttrycket 'förordnande' komme att förbehållas den i 14 § omnämnda preliminära åtgärden att utse förrättningsman, och man undginge därjämte den i förslaget 19 och 20 §§ förekommande otillfredsställande terminologi, enligt hvilken delägarne för att vinna pröfning af en redan gjord ansökan hafva att fatta ett särskildt beslut om dess fullföljande. Antagandet af de nu ifrågasatta nya uttrycken föranleder visserligen jämkningar i en mängd bestämmelser i förslaget, men dessa synas kunna vidtagas utan någon egentlig svårighet.»

3 §.

Högsta domstolen:

»Då här är fråga om införande af en ny, i enskildes rätt tämligen ingripande anordning, om hvars praktiska verkningar erfarenhet saknas i vårt land, torde försiktigheten kräfva att längsta tiden för ett föreningsfiskes bestånd sättes till tjugufem år.

Konungens befallningshafvandes befogenhet att utsätta dag, då beslut om föreningsfiske skall träda i tillämpning, torde böra göras beroende däraf, att delägarne ej bestämt, när detta skall ske; dock bör måhända i sammanhang härmed stadgas att, i händelse den dag, som af delägarna bestämts, förflutit, när fråga om fastställelse af delägarnes beslut förekommer, Konungens befallningshafvande må utsätta annan dag.

Ifrågasättas kan, huruvida icke, därest i följd af sjösänkning, naturhändelse eller annan omständighet förhållandena i fiskevattnet undergå väsentlig förändring, Konungens befallningshafvande må före den bestämda tidens utgång äga att på framställning af delägare förklara beslutet om föreningsfiske hafva förfallit.»

4 §.

Högsta domstolen:

»Ett beslut att föreningsfiske skall nyttjas för gemensam räkning genom af delägarne anställd fiskare medför i och för sig icke någon rättsverkan, om man bortser från det tämligen oväsentliga förhållandet att

efter dess fattande och oberoende af, huruvida det satts i verket, en viss i 13 § angifven pluralitet erfordras för giltighet af beslut att fisket i stället skall brukas af delägarne enligt fastställd plan. Under sådana omständigheter synes tillräcklig anledning ej föreligga att i lagen förutsätta ett beslut af denna abstrakta innebörd och föreskrifva dess fastställande af Konungens befallningshafvande. Det naturliga är väl, att delägare, som vilja utöfva fiske för samfäll räkning, redan från början träffa de närmare öfverenskommelser, som erfordras för att sätta i verket denna deras önskan; och hvad beträffar fastställelsen torde vara svårt att inse dess betydelse, då det väl ej kan antagas, att den föreslagits allenast för att, med hänsyn till möjligheten af sådan ändring i fiskets brukningssätt, som nämnes i 13 §, bereda Konungens befallningshafvande kännedom om ifrågasvarande beslut och därigenom förebygga felaktig fastställelse af plan för fiskets bedrifvande. Någon påföljd af att delägarne utan fattande af sådant beslut, som här afses, och sökande af fastställelse därå, börja att för samfäll räkning bedrifva fisket, synes, att döma af 3 mom., ej heller vara afsedd, och kan svårligen ifrågakomma. I betraktande af det sålunda anförda hemställes om sådan omarbetning af paragrafen, att något beslut af ifrågavarande innehåll ej omnämnes.

För den händelse beslut om föreningsfiskes inrättande blifvit fastställt, men detsamma under en viss sammanhängande längre tidrymd ej vunnit tillämpning, i ty att fisket hvarken nyttjats för samfäll räkning eller varit utarrenderadt eller brukats af de särskilda delägarne enligt fastställd plan, torde med hänsyn till såväl delägarnes som det allmännas intresse böra föreskrifvas, att Konungens befallningshafvande skall på framställning af delägare förklara beslutet om föreningsfiske hafva förfallit. Fiskes nyttjande för samfäll räkning synes härvid böra komma i betraktande, afven om, såsom i annat sammanhang ifrågasatts, stadganden angående sådant nyttjande eljest icke upptagas i lagen.

Föreskriften i 2 mom. torde, i händelse bestämmelser i senast antydda riktning inflyta i 1 mom., komma att förfalla, men anmärkas må likväl, att denna föreskrift i hvarje fall, så framt andra stycket af 1 § skall kvarstå, bör utgå såsom innehållande allenast hvad som följer af nyssnämnda bestämmelser; och torde af liknande anledning 3 mom. böra under samma förutsättning uteslutas.»

5 §.

Justitieråden *Thollander*, *Quensel* och *friherre Marks von Würtemberg*:

»Affattningen af bestämmelserna om delägares företrädesrätt till öfvertagande af fiske, som skall utarrenderas, utmärker icke tydligt, huruvida därmed åsyftas, att delägare, som gör bruk af nämnda rätt, skall vara personligen bunden vid arrendet äfven i händelse hans delägareskap i fisket upphör, eller om meningen är, att i dylikt fall ny ägare af den fastighet, som medfört företrädesrätten, skall i den föregående ställe inträda såsom arrendator. Skulle emellertid detta senare vara åsyftadt, erfordrades åtskilliga bestämmelser, som icke förekomma i förslaget, såsom ifråga om den nye ägarens ansvarighet eller ansvarsfrihet för arrende, som kunde återstå oguldet från företrädarens tid, samt omfattningen af den ansvarighet, som, när arrendatorerna äro flera, åligger enhvar af dem; och saknaden af dylika bestämmelser torde berättiga till den tolkning, att delägare, som jämlikt förevarande § tillträdit arrendet, intager samma personliga ståndpunkt som en arrendator hvilken som helst. Ett klart uttalande häraf är emellertid af nöden.

Ett stadgande sådant som det ifrågavarande, hvilket innebär rätt att tvångsvis öfvertaga annans egendom på arrende, måste i och för sig förefalla i viss mån betänkligt och lärer endast kunna försvaras därmed, att det påkallas af ett allmänt intresse af vikt samt icke lärer till något verkligt förfång för ägaren. Ur sistnämnda synpunkt kan emellertid stadgandet ingalunda i sitt föreliggande skick anses tillfredsställande. Att låta delägare, som måhända äro alldeles ovederhäftiga, tilltvinga sig ett arrende utan att på något sätt bereda öfriga delägare någon trygghet för beloppets utfående förefaller under alla omständigheter obilligt, men särskildt gäller detta, om, såsom följderna blifver af arrendatorns i det föregående framhållna rent personliga ställning, de intressenter, i hvilkas själfbestämningssrätt man ingriper, skola löpa risken att i följd af arrendatorns flyttning från orten, måhända ur landet, finna möjligheten att utsöka oguldet arrendebelopp försvärad eller omintetgjord. En oeftergiffig förutsättning för stadgandets tillstyrkande utgör alltså att såsom villkor för rätten till arrendets öfvertagande föreskrifves ställande af betryggande säkerhet, hvars bedömande bör kunna hänskjutas till de skiljemän, som afses i förslaget.

I afseende å den i paragrafen omförmälda 'öfverenskommelse' om arrendevillkor är otydligt, huruvida därmed afses ett enhälligt godkännande af villkoren, eller om meningen är, att villkor, som erbjudas af de å arrendets öfvertagande betänkta delägarna, skola anses öfverenskomna, då beslut om deras godkännande blifvit af öfriga delägare fattadt med sådan majoritet, som nämnes i 11 §. Tillräcklig anledning att uppställa kraf på fullständig enighet synes emellertid ej föreligga, utan synes förslaget böra

förtydligas i den riktning, att 11 § här vinner tillämpning med iakttagande, att spekulanterna på arrendet ej äga deltaga i omröstningen.

I detta sammanhang må för öfrigt erinras, att äfven i andra fall en på nyssnämnda sätt modifierad tillämpning af 11 § synes böra ifrågakomma. Detta gäller beträffande pröfning af arrendeanbud, som vid auktion enligt 6 § afgifvits af delägare; och sedan utarrendering till delägare kommit till stånd, synes det vara af nöden, att arrendatorerna uteslutats från deltagande i omröstning rörande frågor, som i anledning af arrendeförhållandet kunna uppstå mellan dem och öfriga delägare, samt ärenden, däri arrendatorerna i denna egenskap eljest kunna hafva nytta eller skada af det beslut, delägarne fatta.

Bestämmelser, som på antydt sätt reglera behandlingen af nu berörda frågor, torde alltså böra i lämpligt sammanhang införas i förslaget.

Det skiljemannabeslut om arrendevillkoren, som i paragrafen äsyftas, är enligt förslaget bindande för båda parterna. Går beslutet emot delägare, som förklarar sig vilja öfvertaga arrendet, kunna dessa alltså tvingas till dess öfvertagande på de af skiljemännen bestämda villkor, fastän måhända dessa högst väsentligt skilja sig från det gifna anbudet. Detta synes ej vara billigt, utan torde det böra lämnas öppet åt de tilltänkta arrendatorerna att inom viss i lagen angifven tid efter skiljemannadomen bestämma, huruvida de vidhålla sitt anspråk på arrendets öfvertagande.

För den händelse arrendatorerna skulle på ett eller annat sätt förverka arrendet, böra de icke rimligen kunna ånyo göra gällande någon rätt till dess öfvertagande. Till förebyggande häraf är bestämmelse i ämnet nödig.

Förbudet mot utarrendering för längre tid än 25 år bör såsom öfverflödigt utgå, om, såsom vid 3 § förordats, maximitiden för föreningsfiskes bestånd sättes till 25 år.»

Justitierådet *Clässon*:

»Enligt förslaget skulle en majoritet af delägare kunna först genomdrifva, att ett fiskevatten skall vara föreningsfiske, och sedan tilltvinga sig att få arrendera fisket. Det allmänna intresse om fiskevården i riket, som lagförslaget afser att befrämja, synes mig ej vara af den säregna vikt, att en sådan tvångsrätt må tillstyrkas. Enligt min uppfattning bör det i stället stadgas, att delägare, som vill arrendera fisket, ej må deltaga i delägarnes beslut i ämnet. Jag förbiser härvid ingalunda, att om en majoritet af delägare vill bemäktiga sig arrendet, kan detta lätt ske därigenom, att de låta en utomstående person uppträda såsom spekulant å arrendet och så besluta att arrendera ut fisket åt honom d. v. s. i själfva verket åt sig själfva. Dylikt kan svårigen förekommas i lagstiftningsväg. Men

detta är dock något helt annat än att såsom i förevarande fall lagförslaget uttryckligen tillstodjer delägare att tilltvinga sig den på arrende utbudna rättigheten.»

6 §.

Högsta domstolen:

»Då den föreslagna bestämmelsen om anbuds pröfvande vid auktionen ofta nog torde kunna vålla stor svårighet, hemställes, att densamma måtte utbytas mot föreskrift, att pröfningen, där den ej äger rum vid auktionen, skall företagas å sammanträde som vid auktionen utsättes att hållas inom viss i lagen angifven kortare tid, exempelvis 10 dagar, från auktionsdagen; och torde i sammanhang därmed tiden för klagan öfver anbuds antagande lämpligen kunna bestämmas till 20 dagar från antagandet.»

7 §.

Justitieråden Thollander, Quensel och friherre Marks von Württemberg:

»Innebörden af det i paragrafens förra stycke intagna stadgande om rätt för delägarna i föreningsfiske att till åtgärder för fiskets främjande använda högst hälften af årsbehållningen torde vara, att så länge en väckt fråga om behållnings användande rör sig inom denna gräns, den är att hänföra till de i 11 § åsyftade frågor, för hvilkas afgörande där stadgad majoritet är tillfyllest, medan åter enhällig öfverenskommelse erfordras för användande af belopp, som öfverskjuter hälften af behållningen. Såvidt rörer fiske, som nyttjas för samfällid räkning, är det emellertid svårt att finna någon anledning till afvikelse från den allmänna regel, som, på sätt vid 1 § framhållits, bör, i saknad af aftal i annan riktning, gälla angående enhällighet såsom villkor för åtgärder i förvaltningen. Tillämpningen af föreskriften i förra stycket torde alltså böra inskränkas till det fall, att fisket är utarrenderadt.

För dylikt fall synes emellertid föreskriften böra gälla icke allenast, såsom förslaget innebär, om arrendatorn står utom delägarnes krets, utan äfven om han är delägare. Någon betänklighet häremot torde ej kunna förekomma om, såsom vid 5 § förordats, i förslaget införas en bestämmelse, som utesluter dylik delägare från deltagande i frågans afgörande.

Affattningen af nu ifrågavarande stadgande utesluter icke den tolkning, att beslut om arrendefäldes reserverande för användning till fiskets främjande kan afse äfven framtiden, måhända hela arrendetiden; och af 19 §, som förutsätter, att preliminärt beslut i förevarande ämne kan på-

kallas, innan frågan om föreningsfiskets inrättande afgöres af delägarne, vill nästan synas, som om ett beslut för längre framtid vore det enda, som kunde ifrågakomma. Det torde dock knappast vara lämpligt, att beslut uti ifrågavarande riktning fattas annorledes än efter hand, allteftersom behållning föreligger, och stadgandet torde alltså böra jämkas därhän, att det kommer att afse allenast afkomst, som redan är fallen.

Äfven i ett annat hänseende är stadgandet otydligt. Af ordalagen förefaller det, särskildt vid jämförelse med 19 §, som om här endast vore fråga om beslut angående medels reserverande till användning för framdeles ifrågakommande åtgärder i allmänhet, men däremot icke om beslut att till viss åtgärd använda ett eller annat reserveradt belopp. Meningen kan emellertid icke gärna vara annan än att äfven beslut af sistnämnda beskaffenhet skola kunna komma till stånd med den i 11 § omförmälda majoritet, i hvilken riktning förslaget alltså torde böra förtydligas.

Hvad senare stycket af 7 § innehåller angående fördelning af afkomst äger enligt förslaget tillämpning å såväl afgäld för arrenderadt fiske som ock behållning af fiske, som nyttjas för samfällid räkning. Någon föreskrift i sistnämnda hänseende synes emellertid ej böra här ifrågakomma, med mindre lagen skulle komma att innehålla fullständiga bestämmelser om rättsförhållandet mellan delägare, som drifva fisket samfällid.»

Justitierådet *Clässon*, som i hufvudsak instämde med hvad högsta domstolens öfriga ledamöter vid denna § erinrat:

»Därest under en följd af år viss del af behållningen å fisket eller af arrendeafgälden afsatts till en fond för att användas till åtgärder för fiskets främjande, kan det inträffa, att delägarne, med frångående af beslut att sålunda använda fonden, i stället besluta, att den skall fördelas mellan delägarne. Har någon af fastigheterna under dessa år ombytt ägare, kan fråga uppstå, om och i hvad mån den föregående ägaren har någon rätt till utdelning såvidt belöper på de år, då han hade del i föreningsfisket, eller om allt skall tillfalla den, som vid tiden för beslutet om utdelning äger del i fisket. Det senare synes mig vara lämpligast, såvida annorledes icke aftalats mellan den föregående och den nuvarande ägaren. Till förebyggande af tvister torde bestämmelse härom böra inflyta i lagförslaget.»

8 §.

Högsta domstolen:

»Hvad angår de i paragrafens andra stycke omförmälda föreskrifter om antalet af de fiskeredskap, som vid fisket må begagnas, torde det väl

få antagas vara åsyftadt, att, i olikhet med hvad kommittéförslaget innehöll, sådant antal skall bestämmas för hvarje delägare och icke för alla delägarne tillsammans; men ett tydligare angifvande häraf torde vara af nöden.

Huru antalet bör beräknas och bestämmas, i händelse genom hemanskyfning, ägostyckning eller afsöndring en delägares lott i fisket efter planens fastställande kommer på flera händer, är ej i förslaget angifvet, och det förefaller, som om saknaden af bestämmelser härom skulle kunna vålla svårighet.

Hvad som skall förstås med den i paragrafen omförmälda tillsyn öfver att delägare ej använder otillåten redskap är svårt att inse, då meningen icke rimligen kan vara, att uppställa kraf på anställande af tillsyningspersonal.

Det föreslagna förbudet mot klagan öfver beslut af skiljemän, som hafva att bestämma ersättning för intrång i följd af fredningsområdes anordnande, torde få utgå och i stället stadganden angående rätt att vid allmän domstol föra talan mot beslutet införas i förslaget. Till förebyggande af, att frågan om fredningsområdes inrättande uppehålles genom dylik talan, torde lämpligen kunna stadgas, att, utan hinder af dess anställande från den ersättningsberättigades sida, Konungens befallningshafvande må äga förordna, att bestämmelse om fredningsområde går i verkställighet, så framt redan bestämd ersättning utgifves och hos Konungens befallningshafvande ställes betryggande säkerhet för gäldande af ytterligare ersättningsbelopp, som kan varda fastställdt.»

9 §.

Högsta domstolen:

»Hvad paragrafens tredje stycke innehåller om att Konungens befallningshafvandes beslut i ärende, hvarom här är fråga, skall meddelas, när ärendet kommit i skick att afgöras, lärer ej behöfva eller böra inflyta i lagen.»

10 §.

Högsta domstolen:

»Därest, såsom enligt förslaget är fallet, gemensamma angelägenheter kunna förekomma, i hvilka positivt beslut ej kan åvägabringas annorledes än medelst enhällig öfverenskommelse, är det uppenbarligen ej riktigt, att en majoritet af delägare skall kunna genom tillsättande af sysslo-

män genomdrifva en dylik angelägenhets afgörande i önskad riktning. Oegentligt förefaller jämväl, att, såsom förslaget synes innebära, sysslomän, om hvilkas tillsättande beslut fattats med den i 11 § stadgade röstberäkning, skola kunna erhålla befogenhet att å delägarnes vägnar fatta beslut i frågor, för hvilkas afgörande af delägarne själfva en viss kvalificerad pluralitet är föreskrifven, exempelvis fråga om föreningsfiskets utarrenderande (4 § 1 mom.) eller om öfvergång från utarrendering eller nyttjande för samfällad räkning till fiske efter plan (13 § sista punkten). Mindre följdriktigt är afven, att, medan enligt 12 § en arrendator för att kunna biträda beslut rörande vissa frågor — exempelvis om arrendevillkors bestämmande — behöfver samtycke af ägaren, han utan dennes medverkan kan deltaga i beslut om dylik frågas uppdragande åt sysslomän samt i valet af sysslomännen. Det torde vara af nöden att *antingen* de gemensamma angelägenheter, hvilka må uppdragas åt sysslomän, begränsas så, att dit ej kunna hänföras några af de frågor, i hvilka kvalificerad pluralitet erfordras för fattande af positivt beslut, eller i hvilka arrendator ej må utan ägarens samtycke afgifva sin röst till förmån för dylikt beslut, *eller ock* bestämmelser meddelas, hvarigenom i vissa fall sysslomännens behörighet att företräda delägarne göres beroende af, att beslutet om deras tillsättande fattats med kvalificerad pluralitet eller under samverkan mellan arrendator och jordägare.

Om delägare i föreningsfiske uppgå till något större antal, måste i afseende å deras gemensamma angelägenheter förekomma vissa bestyr, för hvilkas handhafvande något slags organ är af nöden. Dit hörer utsättande af tid och ort för delägarnes sammanträden, uppbärande, omhänderhafvande och utdelning af arrendebelopp, mottagande af uppsägning eller annat meddelande från arrendatorn m. m. Det torde därför böra *äläggas* delägarne, om de äro flera än tre, eller måhända fem, att utse en syssloman med befogenhet och skyldighet att ombesörja dylika angelägenheter, hvilka då böra i lagen närmare bestämmas. I sammanhang härmed erfordras jämväl närmare föreskrifter om påföljden af, att detta åliggande försummas, om den utseddes rätt att afsäga sig uppdraget, om delägarnes rätt att entlediga honom, om arfvode, där sådant anses böra ifrågakomma m. m. Utan närmare uttalande om hithörande detaljer hemställes, huruvida icke för det fall, att syssloman saknades, kunde uppdragas åt Konungens befallningshafvande att på anmälan af delägare eller annan, hvars rätt vore i fråga, utse delägare eller annan till uppdragets handhafvande, äfvensom huruvida det icke borde kunna åläggas delägare, som af Konungens befallningshafvande förordnades till syssloman, att mottaga uppdraget utan rätt till arfvode för dess utöfvande.»

11 §.

Högsta domstolen:

»Enligt paragrafens affattning skola dess föreskrifter om röstberäkning tillämpas endast vid behandling af frågor, hvarom i den föreslagna lagen skiljs. En dylik begränsning kan näppeligen vara riktig. Det vore föga rimligt att för fattande af positivt beslut i hvarje fråga, som icke är uttryckligen nämnd i förslagets särskilda paragrafer, kräfva enhällig öfverenskommelse mellan delägarna och således möjliggöra för hvarje särskild delägare i utarrenderadt fiske att med framgång motsätta sig de öfrigas mening i de mångahanda spörsmål, som kunna uppkomma i afseende å förvaltningen af samfällda tillgångar eller utförandet af beslutade åtgärder till fiskets främjande eller beträffande förhållandet till antagen arrendator.

Skall 11 § i förevarande hänseende kunna behålla sin föreslagna lydelse, måste alltså förslaget i andra delar omarbetas, så att de ämnen, i hvilka majoritetsbeslut böra kunna ifrågakomma, varda fullständigt angifna.

En annan utväg, som synes kunna ifrågasättas och ej torde föranleda betänkligheter, är emellertid att låta 11 § äga tillämpning icke allenast i frågor, som annorstädes i lagen omnämnas, utan i gemensamma angelägenheter öfver hufvud, därvid dock till förebyggande af missförstånd erfordras ett uttryckligt uttalande, att beslut om påläggande af bidrag i penningar eller arbete ej faller under paragrafen, likasom det naturligen måste tillses, att regeln ej kommer att äga tillämpning å delägare, som nyttja fisket för samfällad räkning. Att en affattning sådan som den senast ifrågasatta äfven föranleder jämkning i vissa andra bestämmelser, särskildt 12 och 13 §§, ligger i öppen dag.

När fiskevattnet i sin helhet eller till någon del är skiftadt, kommer enligt förslaget röstgrunden, i brist af öfverenskommelse, att bero af den uppskattning af afkastningsförmågan, som enligt 17 § skall före beslutet om föreningsfiskets inrättande företagas för hvarje särskildt i fisket ingående ägoområde; och den sålunda fastställda röstgrunden synes komma att ovillkorligen gälla under hela den tid föreningsfisket äger bestånd. Uppenbart är emellertid, att under sagda tid förhållandena kunna så väsentligen ändras, att den antagna grunden visar sig alldeles ohållbar. Exempelvis må framhållas, hurusom genom sjösänkning eller annan åtgärd med vattnet en delägars fiskevatten kan komma att försämras eller rent af försvinna. En eller annan utväg måste alltså anordnas för att möjliggöra jämkning i röstgrunden, när skal därtill föreligga, och torde dylik

jämkning böra få äga rum äfven i händelse röstgrunden skulle vara bestämmd genom öfverenskommelse.

Erinras må äfven, hurusom i följd af hemmansklyfning, ägostyckning eller afsöndring kan tarfvas uppdelning af det röstetal, som tillkommer en eller annan delägare, och att för sådant ändamål en särskild uppskattningsförrättning bör kunna under fiskets bestånd påkallas.

I afseende å vissa angifna ämnen innehåller 11 §, att ingen må rösta för mer än en tredjedel af de i omröstningen deltagandes sammanlagda röstetal. Ifrågasättas kan, huruvida det icke vore lämpligt, att denna begränsning finge gälla i afseende å alla frågor, där majoritetsbeslut kan förekomma, i hvilken händelse möjligen den i 2 § upptagna bestämmelsen om kvalificerad majoritet såsom villkor för giltighet af beslut om föreningsfiskes inrättande kunde bortfalla.

I alla händelser synas till frågor, i hvilka ingen må rösta för mer än en tredjedel af de i omröstningen deltagandes sammanlagda röstetal, böra hänföras, utom de i 11 § nämnda, träffande af öfverenskommelse rörande arrendevillkor enligt 5 § samt pröfning af arrendebud, som afses i 6 §; och dessutom torde ifrågavarande begränsning böra gälla beträffande sådana gemensamma angelägenheter, som ej äro i förslaget nämnda, såsom uppgörelser af ett eller annat slag med antagen arrendator, förvaltning af medel m. m.

Därest vid val två eller flera skulle erhålla röster af lika många röstande med enahanda sammanlagda röstetal, torde utgången böra afgöras genom lottning. Bestämmelse härom synes vara af nöden.

I redaktionellt hänseende må emot paragrafens första stycke erinras hurusom det icke är fullt riktigt att för sådana fall, då fisket är till en del skiftadt och till en del oskiftadt, förklara hvarje särskild delägarers rösträtt bero af det värde, som vid uppskattning enligt 17 § satts å afkastningen å hans lott i fisket. Den i 17 § omförmälda uppskattning synes nämligen knappast afse annat än att beräkna afkastningen af fiske, som tillkommer en delägare ensam eller flera delägare samfällt, icke att uträkna, huru mycket af det uppskattade värdet belöper å en hvar af delägare i samfällt fiske; och äfven om en dylik uträkning skulle äga rum vid uppskattningsförrättningen, är det uppenbart, att densamma icke kan vara tillfyllest i det hänseende, hvarom i 11 § är fråga, då ju sedermera under föreningsfiskets bestånd förändringar i afseende å delaktigheten i de flesta fall torde komma att inträffa. Den anmärkta oegentligheten torde lämpligast kunna afhjälpas genom att låta den i sista punkten af 17 § förekommande regeln utgå ur sagda § och en föreskrift af däremot svarande innehåll inflyta i 11 §.

Andra stycket i 11 § synes ej äga annan betydelse, än att i afseende å stadgandet i sista stycket af 7 § och slutmeningen i 21 § möjliggöra en något kortare affattning än eljest kunnat ifrågakomma. Att allenast af sådan anledning upptaga en regel af rent terminologiskt innehåll förefaller emellertid föga lämpligt, och i det sammanhang regeln förekommer torde dess innebörd komma att te sig tämligen dunkel. Det hemställes alltså om andra styckets uteslutande och därpå följande omarbetning af 7 och 21 §§.

Vid paragrafens tredje stycke må påpekas, att bestämmelser synas vara af nöden om rätt för delägare, som i förhållande till samtliga delägare uppgå till ett visst antal eller innehafva ett visst röstetal, att påkalla sammanträdes anordnande för visst uppgifvet ändamål samt eventuellt erhålla myndighets medverkan härtill.»

12 §.

Högsta domstolen:

»Otydligt är, huruvida under den rätt att föra talan, som enligt förevarande § tillkommer nyttjanderättshafvare, inbegripes den enligt 5 § delägare tillagda befogenhet att på arrende öfvertaga föreningsfiske. Betänklighet synes ej möta att tillerkänna nyttjanderättshafvare sådan befogenhet, hvarom stadgande alltså torde upptagas i förevarande §.

Enahanda befogenhet att föra talan, som enligt paragrafens andra punkt medföljer arrende af egendom, tillhörig menighet eller enskild, torde jämväl böra tilläggas den, till hvilken staten tillhörigt boställe blifvit af innehafvaren utarrenderadt.

Af förslaget framgår ej klart, i hvilken omfattning arrendator af egendom, som tillhör menighet eller enskild, har att inhämta ägarens samtycke till vidtagande af åtgärder, som i lagen afses. Affattningen af 12 § föranleder det antagande, att i sagda § äro fullständigt angifna de fall, där ägarens samtycke är af nöden; men med hänsyn till vissa andra bestämmelser i förslaget torde detta antagande ej kunna fasthållas. Vid noggrann läsning af förslaget iakttages, att, medan i allmänhet för betecknande af intressenter i ett fiskevatten användts ordet 'delägare', man flerstades i stället för detta ord brukat det mera vidsträckt uttrycket 'rättsägare'; och det vill synas, som om man härigenom velat lämna öppet åt ägaren af utarrenderad fastighet att göra sin talan gällande icke allenast där sådant enligt uttryckligt stadgande i 12 § står honom öppet utan afven i vissa andra fall.

Med en dylik tolkning skulle man komma därhän, att ägarens samtycke erfordrades jämväl till följande, i 12 § ej omnämnda åtgärder: ingående af öfverenskommelse om grunden för röstberäkning, beslut om föreningsfiskes bestånd under längre tid än 25 år samt begäran om tillkallande enligt 14 § af biträden vid förrättning.

I sak synes intet vara att häremot erinra, men det måste framhållas såsom önskvärdt, att dessa fall upptagas i 12 §, så att denna § verkligen erhåller den uttömmande innebörd, som affattningen angifver; och lärer i sådant fall uttrycket 'rättsägare' öfverallt i förslaget kunna utbytas mot 'delägare', likasom detta sistnämnda ord kan träda i stället för det i 14 § använda uttrycket 'ägarne och innehafvarne'.

Hvad beträffar de i 12 § enligt dess föreslagna lydelse upptagna undantagen från regeln om arrendators rätt att föra talan, må anmärkas, att, om arrendatorn ej skall utan ägarens samtycke kunna deltaga i arrendevillkors bestämmande, de skäl, som föranleda ett förbehåll härom, synas påkalla, att han ej heller kan på egen hand deltaga i pröfning af anbud, som afgifvits vid auktion enligt 6 §. Huruvida emellertid förbehållet beträffande arrendevillkoren öfver hufvud bör upptagas i lagen, kan måhända sättas i fråga.

Det torde jämväl kunna dragas i tvifvelsmål, huruvida arrendator bör utan ägarens samtycke få göra gällande sådan rätt till fiskearrendes öfvertagande, som stadgas i 5 §. Det förefaller oegentligt, att en jordarrendator sålunda skulle kunna på grund af arrendekontraktet tilltvinga sig en äfven mot jordägaren gällande nyttjanderätt till fiske för längre tid än kontraktet afser.

I redaktionellt afseende erinras: att den förekommande hänvisningen till 8 § synes böra förtydligas medelst utmärkande af att hvad som afses är sista stycket af nämnda §, att beskaffenheten af det i paragrafen nämnda beslut om fullföljd af ansökan bör angifvas tydligare än i förslaget, samt att uttrycket 'föreningsfiskes brukande annorledes än af delägarne själfva' ej med erforderlig tydlighet utmärker, att därunder inbegripes hvad som i förslaget benämnas brukande för gemensam räkning genom af delägarna anställd fiskare.»

13 §.

Högsta domstolen:

»Sista punkten af denna § torde innebära, att, sedan beslut fattats om antagande af något af de sätt för fiskes nyttjande, som äro nämnda i 4 § 1 mom., beslut att öfvergå till fiske efter plan för sin giltighet

kräver sådan majoritet, som här omförmäles. Denna mening framgår emellertid ej med tydlighet af den föreslagna redaktionen, hvilken alltså torde jämkas.

För öfrigt anmärkes, att stadgandena i andra stycket synas böra upptagas i annat sammanhang, måhända näst efter 9 § eller ock såsom tillägg till 4 §.»

14 §.

Högsta domstolen:

»Af paragrafens föreslagna affattning framgår ej fullt klart att, såsom dock måste antagas vara åsyftadt, ansökan af en enda delägare skall föranleda sådan förrättning, som här omförmäles.

Förordnande för annan än vederbörande statens fiskeritjänsteman synes böra ifrågakomma endast då nämnda tjänsteman är hindrad att företaga förrättningen. Den, som sålunda skall förordnas, torde böra vara på förhand godkänd af landtbruksstyrelsen. Att, såsom förslaget efter ordalydelsen innebär, låta styrelsens pröfning af hans lämplighet ifrågakomma efter förordnandets meddelande och medan frågan är anhängig hos Konungens befallningshafvande, synes ej vara att förorda.»

Justitierådet Claëson:

»Om ovisshet råder, rörande rätta sträckningen af rågångarna mellan särskilda fiskevatten eller huruvida ett fiskevatten är samfällt för delägarna i visst skifteslag eller blott tillhör strandägarna, kan det vara omöjligt att åstadkomma föreningsfiske. Äfven i andra fall kunna förhållandena vara sådana, att föreningsfiske ej kan komma till stånd. Det synes därför föga lämpligt att föreskrifva att förrättning ovillkorligen skall hållas, om ej samtliga rättsägare påkalla förordnande. Utan torde i stället bestämmelser gifvas i den riktning, att då fråga om bildande af föreningsfiske väckes af allenast en eller flera bland de fiskeberättigade, tillfälle bör beredas dem, som ej biträdt ansökningen, att yttra sig öfver densamma, och att ansökningen må, utan att förrättning hålles, kunna afslås, om det efter öfriga delägares hörande finnes uppenbart, att föreningsfiske ej kommer till stånd.»

15 §.

Justitieråden Thollander, Quensel och friherre Marks von Würtemberg:

»Då enligt 18 § boställshafvare eller arrendator af staten tillhörig, genom offentlig myndighet utarrenderad fastighet äger ensam föra talan

vid förrättning, hvarom här är fråga, synes det ändamålslost att i fall, där sagda bestämmelse vederligen skall äga tillämpning, vidtaga sådan åtgärd för allmänt ombuds förordnande, som afses i andra stycket af 15 §.»

17 §.

Justitieråden *Thollander, Quensel och friherre Marks von Würtemberg*:

»Det kan inträffa, att när uppskattning, som afses i denna §, skall företagas, meningsskiljaktighet yppas mellan delägarna, huruvida fisket är skiftadt eller icke, och ännu oftare torde delade meningar kunna förekomma i fråga om rätta sträckningen af rågångar i vattnet. I händelse enighet i dylik fråga ej vid förrättningen uppnås, synes annan utväg ej stå till buds, än att låta frågan om föreningsfiskes inrättande förfalla, i afbidan på att tvistefrågan varder i laga ordning afgjord. En bestämmelse i denna riktning torde böra inflyta i denna § eller i annat lämpligt sammanhang.

Därest sista punkten i förevarande § skall kvarstå i paragrafen, torde den böra erhålla en förändrad affattning, hvaraf tydligt framgår, att fråga är om beräknande af afkastningsförmåga, och icke om något slags fördelning af afkastningsbelopp.»

18 §.

Högsta domstolen:

»Affattningen af paragrafens sista stycke föranleder, dels att förrättningsmannen, äfven om det under förrättningen blifvit uppenbart, att delägarna komma att besluta utarrendering af fisket, likväl kan genom en delägarers yrkande tvingas att uppgöra förslag till plan för fiskets brukande af delägarna själfva, dels ock att om icke någon påyrkat uppgörande af dylikt förslag, men beslut om fiskets brukande genom anställd fiskare eller dess utarrendering sedermera icke kan åstadkommas, delägarna å den dag, som afsetts till förrättningens afslutande, finna sig nödsakade att, om de ej vilja låta frågan om föreningsfiskes bildande förfalla, antingen gå in på fiskets brukande enligt gemensam plan utan kännedom om blifvande plans beskaffenhet eller ock begära uppskof för uppgörande af förslag till plan.

Till förekommande af dylika olägenheter torde åt sista stycket böra gifvas det innehåll, att förrättningsmannen skall uppgöra förslag till plan, om han anser fiskets brukande af delägarna själfva enligt fastställd plan kunna ifrågakomma.»

19 §.

Högsta domstolen:

»Bland frågor, som, där sådant påkallas, skola företagas till afgörande innan omröstningen äger rum, huruvida föreningsfisket öfver hufvud bör komma till stånd, upptager förslaget det i 7 § omförmälda spörsmålet om behållnings reserverande. Detta torde ej vara riktigt, då enligt den föreslagna affattningen af 7 § sådant beslut om behållnings användande, som där afses, må komma till stånd först när fisket redan nyttjas för gemensam räkning eller är utarrenderadt, något som vid den tidpunkt, hvarom här är fråga, näppeligen kan vara fallet. Men, äfven om genom jämkning af 7 § möjlighet beredes att före spörsmålet om själfva föreningsfiskets inrättande upptaga frågan om eventuell behållnings disponerande, synes tillräcklig anledning ej förekomma att låta denna fråga komma under behandling på ett så tidigt stadium. Det skäl, som eljest kan anföras för förslagets bestämmelser om vissa detaljfrågors afgörande före hufvudfrågan — nämligen att en intressent bör innan han afgifver sin röst i sistnämnda fråga kunna ur viktigare synpunkter bedöma följderna däraf — äger här knappast tillämpning, då det i flertalet fall ej torde lyckas att genomdrifva något för en längre framtid gällande beslut i fråga därom, huruvida behållning skall utdelas eller icke, och, äfven om ett dylikt beslut skulle fattas, detsamma i följd af växlingar i äganderätten eller andra anledningar lätt kan komma att kullkastas.

Icke heller torde det vara lämpligt att, såsom förslaget innehåller, låta den i 10 § berörda frågan om gemensamma angelägenheters öfverlämnande åt sysslomän komma under behandling före hufvudfrågan. I hufvudsak gäller härom hvad nyss anförts i afseende å 7 §.

Hvad däremot beträffar de i 3, 4 och 8 §§ omförmälda frågorna om tiden för föreningsfiskets bestånd samt sättet för dess tillgodogörande synes intet vara att erinra mot att de, såsom förslaget innehåller, må kunna afgöras innan definitivt beslut fattas om föreningsfiskes anordnande; men af lika stor vikt är — hvad i förslaget ej synes vara beaktadt — att, därest nämnda frågor ej blifvit före hufvudfrågan afgjorda, de upptagas till behandling inför förrättningsmannen omedelbart efter det beslut fattats att föreningsfiske skall komma till stånd. Hvad angår tiden för föreningsfiskets fortvaro torde vara nödvändigt, att så sker, och beträffande sättet för fiskets tillgodogörande är det utan tvifvel synnerligen önskvärdt, att enahanda förfarande iakttages, bland annat därför, att delägarnas beslut i detta hänseende kan äga inflytande på Konungens befallningshåfvandes pröfning i frågan om lämpligheten af föreningsfiskes inrättande.

Paragrafen synes alltså böra i nu berörda hänseenden innehålla *dels* att omröstning rörande de i 3, 4 och 8 §§ berörda frågor skall inför förrättningsmannen företagas i samband med afgörandet af frågan om föreningsfiskets inrättande, och *dels* att denna omröstning skall föregå hufvudfrågans afgörande, så framt yrkande därom framställes af någon delägare.

Af hvad i paragrafen säges om 'påminnelser' ingifvande till Konungens befallningshafvande torde man vara berättigad till den slutsats, att äfven uppskattning, som afses i 17 §, må genom påminnelser dragas under Konungens befallningshafvandes pröfning. Denna synnerligen viktiga regel torde emellertid böra på ett mera otvetydigt sätt erhålla uttryck i lagen.

Af stadgandet i andra stycket af 20 § torde väl framgå, att delägare, som gjort ansökning om förrättningsmans förordnande, icke däraf är förhindrad att rösta mot föreningsfiskets inrättande. Det synes emellertid önskvärdt, att denna regel erhåller ett tydligare uttryck och torde för sådant ändamål ett stadgande af nyss antydda innehåll böra inflyta i förevarande §.»

20 §.

Högsta domstolen:

»Första stycket i denna § torde såsom öfverflödigt böra utgå.

Äfven andra stycket torde komma att bortfalla, om, såsom vid 19 § blifvit hemställdt, där varder tydligen uttaladt, att delägare, som gjort ansökning om förrättningsmans förordnande, ej är däraf bunden vid afgörande af frågan om föreningsfiskets inrättande.»

22 §.

Högsta domstolen:

»Till förebyggande af hvarje möjlighet, att ett föreningsfiske skulle kunna komma till stånd, utan att samtliga rättsägare haft tillfälle att yttra sig i ämnet, torde för det i paragrafen afsedda fall, att förrättning enligt 14 § ej ägt rum, böra stadgas, att Konungens befallningshafvande, då ärendet dit inkommit, skall därom utfärda kungörelse såsom i 24 § föreskrives i fråga om Konungens befallningshafvandes beslut äfvensom utsätta viss tid för påminnelser ingifvande till Konungens befallningshafvande.»

23 §.

Högsta domstolen:

»Bland stadganden, hvilka skola äga tillämpning vid behandling af fråga om ändring af område för föreningsfiske, upptager andra stycket af förevarande § de i 17 § förekommande bestämmelserna om värdering af särskilda intressenters fiskevatten efter deras afkastningsförmåga. Det är emellertid icke tydligt, huruvida härmed afses, att i det fall, hvarom 23 § handlar, en ny uppskattning ovillkorligen skall äga rum af de fiskevatten, som kunna komma att ingå i föreningsfiskets förändrade område, eller om tilläfvarens den förut gällande uppskattningen skall, i den mån ske kan, fortfarande äga tillämpning, så att 17 § kommer att gälla allenast i afseende å fiskevatten, hvars införlifvande med föreningsfisket ifrågasättes. Ett förtydligande härutinnan är alltså af nöden, och torde med hänsyn till olämpligheten af att sammanställa värden, som beräknats å olika tider och under olika förhållanden, böra stadgas, att, såvidt fråga är om tillökning i föreningsfiskes område, 17 § skall utan hänsyn till förut gjord uppskattning tillämpas, hvaremot, när frågan gäller allenast fiskevattnens afskiljande, någon ny uppskattning i allmänhet icke torde vara af nöden.»

24 §.

Högsta domstolen:

»Affattningen af sista stycket skulle möjligen kunna föranleda det missförstånd, att en plan, som af Konungens befallningshafvande fastställts i sammanhang därmed, att beslut gifvits om föreningsfiskes inrättande, skulle tills vidare lända till ofter rättelse, fastän nämnda beslut vore öfverklagadt. Önskvärdt är därför, att stadgandets tillämplighet uttryckligen göres beroende af, att beslutet om föreningsfiskets inrättande äger laga kraft.»

25 §.

Högsta domstolen:

»För den händelse förrättning på stället finnes, jämlikt 16 § i förslaget, böra afse större område än den förut gällt, synes det lämpligast, att ärendet fortfarande hör under samma länsstyrelse, som utfärdat förordnande för förrättningsmannen, äfven om i följd af områdets utvidgning största delen af det vatten, som vid förrättningen slutligen kommer i fråga, ligger inom annat län.»

26 §.

Högsta domstolen:

»Den vid 4 § gjorda hemställan angående uteslutande af dess 3 mom. torde föranleda ändrad affattning af förevarande §.»

Promulgationsbestämmelserna.*Högsta domstolen:*

»Till förebyggande däraf, att ett före den nya lagstiftningens genomförande tillkommet arrendeafstal om fiskerätt skulle kunna rubbas genom inrättande af föreningsfiske och beslut om dess upplåtande på arrende eller nyttjande för delägarnas samfällda räkning, har i förslaget giltigheten af dylikt beslut gjorts beroende af arrendatorns samtycke. Bestämmelsen härom äger emellertid enligt förslaget tillämpning allenast i händelse arrendeaftalet är uppgjort före lagens utfärdande, icke om det tillkommit under tiden mellan promulgationen och lagens ikraftträdande. Skälet till denna afvikelse från grundsatsen om skyddande af privaträttsliga förhållanden, som äga bestånd vid ny lags ikraftträdande, torde ligga i en farhåga, att fiskerättsägare, som ville undandraga sig tillämpning af lagens bestämmelser om föreningsfiskes utarrendering eller nyttjande för gemensam räkning, skulle i sådant syfte utarrendera sin egen fiskerätt före lagens ikraftträdande. Att något dylikt skulle kunna i nämnvärd omfattning ifrågakomma, torde emellertid näppeligen vara att förvänta, i hvarje fall icke om man låter lagen träda i kraft inom den korta tid efter utfärdandet, som i allmänhet gäller för promulgerade författningar, och då något hinder härför ej synes föreligga, hemställes om sådan ändring af förslaget, att detsamma ej kommer att angifva någon tid för lagens ikraftträdande samt bestämmelsen om fiskearrendators rätt att förhindra föreningsfiskes nyttjande annorledes än enligt fastställd plan kommer att äga tillämpning, så snart arrendeaftalet är ingånget före lagens ikraftträdande.»

Förslaget till lag angående ändrad lydelse af 13 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896.

13 §.

Högsta domstolen:

»Såsom denna § i sin nu föreslagna lydelse antyder, innebär den ifrågasatta lagstiftningen om föreningsfiske i vissa hänseenden undantag från bestämmelserna i lagen om rätt till fiske, i det att efter föreningsfiskes inrättande delägarna ej må utöfva sin fiskerätt på annat sätt, än som är förenligt med de för föreningsfisket gällande bestämmelser. Häraf följer bland annat, att ett jämlikt 10 § i lagen om rätt till fiske af domstol meddeladt beslut rörande utöfningen af fiske i oskift fiskevatten kommer att sakna tillämpning, därest fiskevattnet utgör föreningsfiske eller del däraf, och först sedan föreningsfisket ej längre äger bestånd kan erhålla betydelse.

Att sålunda ett af domstol gifvet beslut sättes ur kraft genom ett i annan väg tillkommet förordnande, synes i detta fall ej kunna undvikas, men däremot förefaller det opåkalladt och olämpligt, att, såsom enligt förslaget komme att blifva fallet, domstol, sedan föreningsfiske kommit till stånd, skulle hafva till åliggande att, så snart någon delägare i det oskiftade fiskevattnet sådant yrkar, meddela bestämmelser om dess nyttjande, änskönt dessa bestämmelser aldrig eller först i en aflägsen framtid kunde komma att tillämpas. Det synes alltså vara önskvärdt, att i 10 § i lagen om rätt till fiske eller i annat lämpligt sammanhang införas bestämmelser, hvaraf framgår, att hvad i nyssnämnda § är stadgad om domstols åliggande att meddela föreskrifter angående oskift fiskevattnets nyttjande — däri inbegripet uppförande af fiskebyggnad — ej äger tillämpning, när fiskevattnet utgör föreningsfiske eller ingår i sådant fiske.»

14 §.

Högsta domstolen:

»Beträffande handläggning af fråga om sådant afstängande af fiskevatten, som afses i det tillagda tredje stycket af paragrafen, innehåller förslaget, att, därest fisken har sitt dref genom sund eller strömdrag, där anordning för afstängande skulle förekomma, Konungens befallningshafvande skall, innan tillstånd meddelas till anordningens vidtagande, höra

rättägende och sakkunnig, hvaremot, i händelse fisken ej har dref genom sundet eller strömmen, det ej är af nöden att inhämta sådant yttrande. Härvid må erinras, att då en anordning, som här afses, torde kunna inverka icke allenast på fiskens gång utan äfven på möjligheten att färdas fram öfver vattendraget samt äfven i öfrigt beröra strandägares intressen, det torde vara af nöden att rättsägandes yttrande inhämtas oberoende däraf, huruvida nämnda i förslaget upptagna förutsättning är för handen eller icke; och äfven i fråga om inhämtande af yttrande från sakkunnig torde det förbehåll förslaget innehåller vara olämpligt, då Konungens befallningshafvande oftast lærer sakna möjlighet att utan sakkunnigs uttalande afgöra, huruvida fisk har sitt dref eller icke på plats, hvarom fråga är. Nämnda förbehåll torde alltså böra uteslutas.

Att fråga om tillstånd till anordning af här åsyftad beskaffenhet skall, på sätt förslaget innebär, kunna väckas af en enda delägare, förefaller oegentligt, då förslaget, såsom naturligt är, synes låta det ankomma på beslut af delägarna samfällt, huruvida meddeladt tillstånd skall begagnas. Förslaget torde alltså böra jämkas därhän, att ansökan om tillstånd skall, för att komma i betraktande, göras af delägarna.

Rörande den majoritet, som skall erfordras för giltigheten af beslut om tillstånds sökande eller begagnande samt om nyttjanderättshafvares rätt att deltaga i dylikt beslut, böra erforderliga regler vara att finna i förslaget till lag om föreningsfiske; och hänvisas i afseende därå till hvad som yttrats vid 11 och 12 §§ af nämnda förslag.»

Promulgationsbestämmelsen.

Högsta domstolen:

»Därest, såsom vid förslag till lag om föreningsfisken hemställts, någon tid för nämnda lags trädande i kraft ej utsättes, bör bestämmelsen om ikraftsättandet uteslutas äfven ur nu förevarande förslag.»

Ur protokollet
Israel Myrberg.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott torsdagen den 31 december 1908.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
SWARTZ,
Grefve HAMILTON,
Grefve EHRENSVÄRD,
MALM,
Justitieråden: BILLING,
SKARSTEDT.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Albert Petersson i underdånighet högsta domstolens utlåtande öfver de genom Kungl. Maj:ts beslut den 11 oktober 1907 till högsta domstolen remitterade förslag till lag om föreningsfisken samt till lag angående ändrad lydelse af 13 och 14 §§ i lagen om rätt till fiske den 27 juni 1896.

Sedan berörda lagförslag samt högsta domstolens utlåtande föredragits, yttrade chefen för justitiedepartementet:

»Med anledning af de inom högsta domstolen framställda anmärkningarna mot de remitterade förslagen har jag låtit verkställa omarbet-

ning af förslagen, därvid i allmänhet iakttagits hvad högsta domstolen eller dess flesta ledamöter hemställt.

Hvad angår förslaget till *lag om föreningsfiskan*, hvilket lagförslags rubrik jag funnit böra, i anledning af hvad högsta domstolen yttrat, ändras till »lag om gemensamhetsfiske», har icke någon förändring med afseende å förslagets hufvudgrunder ägt rum.

Bland de mera betydande ändringar, hvilka berörda förslag undergått, torde till en början böra nämnas, att bestämmelserna om delägarnas inbördes förhållanden, då fisket af dem utöfvas — såsom det heter i det remitterade förslaget — »för gemensam räkning genom af delägarna anställd fiskare», blifvit på grund af högsta domstolens anmärkningar och i öfverensstämmelse med högsta domstolens därutinnan uttalade mening ur förslaget uteslutna samt åt delägarna öfverlämnats att genom öfverenskommelse ordna dessa förhållanden. Därvid kommer lagstiftningen om enkla bolag (eventuellt handelsbolag) att äga tillämpning, och hvad därutöver erfordras af reglerande bestämmelser har sin naturliga plats i det bolagsaftal, som uppenbarligen bör komma till stånd i sammanhang med öfverenskommelse om gemensamhetsfiskes nyttjande i bolag. Att härigenom intressentskapet mellan delägarna regleras på ett med hänsyn till föreliggande faktiska förhållanden enklare och lämpligare sätt, än som genom lagstiftning kan ske, torde icke vara tvifvel underkastadt.

Vidkommande det remitterade förslagets 5 § hafva högsta domstolens flesta ledamöter ansett erforderligt, att i lagen klart uttalas, att delägare, som enligt nämnda paragraf tillträd arrende af gemensamhetsfiske, intager samma personliga ståndpunkt, som en arrendator hvilken som helst, och att således ny ägare af den fastighet, som medfört företrädesrätt till arrendets öfvertagande, icke i den föregående ställe inträder såsom arrendator.

Visserligen är syftemålet med berörda paragraf att möjliggöra fiskets brukande af de delägare, hvilka äga större delen af fiskevattnet samt således kunna väntas hysa intresse för fiskevärden och vilja arbeta för dess främjande, och från denna synpunkt kunde det med skäl förefalla lämpligt, att lagen stadgade rättighet och skyldighet för ny delägare att inträda såsom arrendator i sin företrädares ställe. Meddelandet af dylikt stadgande synes dock möta på det hela taget enahanda betänkligheter, som af högsta domstolen uttalats mot ett stadgande, hvilket tillförbunde ny delägare i gemensamhetsfiske att inträda i sin företrädares ställe i ett mellan samtliga delägarna bildadt bolag för fiskets nyttjande. Å andra sidan förefaller det föga tilltalande att gifva en föreskrift, innebärande, att arrendator, hvilken upphör att vara delägare i fisket, ej finge sätta annan

person, som efter honom blifver delägare, i sitt ställe såsom arrendator, med mindre dels samtliga öfriga arrendatorer dels ock alla icke arrenderande delägare lämnade medgifvande härtill. Hvad sistnämnda delägare beträffar, lærer det i allmänhet ej vara af betydelse för dem, om en dylik förändring af arrendators person sker. Enligt 7 § i det omarbetade förslaget har nämligen såsom villkor för rätt till arrendets öfvertagande af majoriteten bland delägarna föreskrifvits ställande af betryggande säkerhet för arrendevillkorens fullgörande, och af allmänna rättsgrundsatser lærer utan vidare följa skyldighet för arrendatorerna att inom skälig tid ställa ny säkerhet, om den redan ställda till följd af förändring beträffande arrendators person eller eljest försämras eller upphör att gälla. Erinras må ock, att, då vid fråga om öfvertagande af arrende den icke arrenderande minoriteten ej på grund af hänsyn till öfriga delägars personliga egenskaper kan bestrida dem rätt att öfvertaga arrendet, icke heller i nu förevarande fall afseende synes böra fästas vid annat än den nye arrendators egenskap af delägare i fisket. Med hänsyn till dessa omständigheter har i det omarbetade förslagets 9 § stadgats, att, om arrendator upphör att vara delägare, han äger i sitt ställe såsom arrendator sätta annan, som efter honom blifvit delägare i fisket. Denna rätt har dock gjorts beroende af öfriga arrendators medgifvande, detta för att ej bryta mot en bland bolagsinstitutets grundprinciper, hvarjämte förklarats, att berörda rätt kan upphävas genom bestämmelse i arrendekontraktet. Af de använda ordalagen torde framgå, såväl att arrendator, som brukar omförmälda, honom lämnade rätt, därmed helt och hållet utträder ur rättsförhållandet och öfverflyttar det på den nye delägaren (jämför 2 kap. 8 och 9 §§ samt 3 kap. 8 § af lagen om nyttjanderätt till fast egendom) som ock att, ifall en delägare öfverlåter sin fastighet till flera personer, han äger i sitt ställe sätta antingen dem alla eller ock en eller flera af dem.

Stadgandet i det remitterade förslagets 10 § rörande syssloman har undergått omarbetning i öfverensstämmelse med högsta domstolens yttrande i detta ämne, och återfinnas de nya bestämmelserna i 15 och 16 §§ af nu föreliggande förslag. Enligt detta förslag åligger det delägarna att utse syssloman, då deras antal öfverstiger tre, så ock eljest där sysslomans utseende påyrkas af någon delägare. Denne syssloman har att handhafva vissa angifna bestyr för gemensam räkning. Äfven hafva bestämmelser föreslagits beträffande sysslomans utseende, då delägarna underlåta att välja sådan, samt angående skyldighet i visst fall för den utsedde att åtaga sig uppdraget med mera, och hafva härvid högsta domstolens anvisningar följts. Beträffande delägarnas rätt att åt syssloman — antingen

på grund af omförmälda föreskrift utsedd sådan eller annan särskildt vald — uppdraga gemensamma angelägenheter afgörande, har denna rätt i anledning af högsta domstolens hemställan uttryckligen inskränkts till ämnen, beträffande hvilka viss röstöfvervikt ej erfordras, hvarjämte i 19 § stadgats, att arrendator icke utan vederbörande ägares samtycke får deltaga i beslut att åt syssloman uppdraga pröfning af arrendeanbud, detta med hänsyn därtill, att arrendator icke själf äger utan ägarens samtycke deltaga i dylik pröfning.

I fråga om bestämmandet af de ämnen, angående hvilka delägarna äga fatta beslut, har af högsta domstolen ifrågasatts, att i lagförslaget kunde upptagas bestämmelse om beslutanderätt för delägarna i gemensamma angelägenheter öfver hufvud, allenast med den inskränkning, att påläggande af bidrag i penningar eller varor ej fölle inom delägarnas beslutanderätt. Ett dylikt sätt att lösa denna fråga synes mig emellertid kunna lätteligen föranleda förvecklingar vid lagens tillämpning. Missförstånd beträffande innebörden af uttrycket gemensamma angelägenheter torde med skäl vara att motse, och dylikt missförstånd kan orsaka fattande af beslut, hvilka, såsom kränkande delägares enskilda rätt eller af annan anledning, sakna giltighet. Den af högsta domstolen alternativt anvisade utvägen synes mig vara i praktiskt hänseende vida mera lämplig, och har följaktligen i 16 § i det omarbetade förslaget angifvits de fall, då majoritetsbeslut kan ifrågakomma, hvarjämte erinran, att beslut om påläggande af bidrag i penningar, varor eller arbete ej gäller mot dem, som ej biträdt beslutet, införts i denna paragraf. Äfven den förut i 7 § upptagna bestämmelse om viss inskränkning i beslutanderätten med afseende å arrendeafgifts användande till fiskets främjande har nu, efter omarbetning i enlighet med högsta domstolens uttalade mening, fått sin plats bland de allmänna reglerna om beslutanderätten.

Den i det remitterade förslaget upptagna bestämmelsen om begränsning i vissa fall af delägares rösttal har enligt det omarbetade förslagens 17 § erhållit utsträckt tillämpningsområde. Af högsta domstolen har ifrågasatts, huruvida det icke vore lämpligt att stadga sådan begränsning i afseende å alla frågor, där enligt lagförslaget majoritetsbeslut kunde förekomma. En dylik utsträckning af ifrågavarande regels tillämplighet anser jag mig icke kunna förorda. Till skyddande af minoritetens rätt kräfves visserligen inskränkning af delägarnas rösttal, men detta allenast i frågor, vid hvilkas afgörande den obegränsade rösträtten kan missbrukas till skada för de öfverröstade. Dylikt missbruk torde ej kunna förekomma i något af de fall, som enligt förslaget äro undan-

tagna från tillämpning af föreskriften om begränsad rösträtt. I dessa fall synes det tvärtom ur fiskevårdssynpunkt betänkligt att sätta ägare af allenast en mindre del af fiskevattnet i tillfälle att genomdrifva sin mening i strid mot de större delägarnas intressen. Hvad särskildt angår beslut om gemensamhetsfiskes inrättande må erinras om, att minoritetens rätt är tillgodosedd genom föreskriften, att Konungens befallningshafvande skall pröfva lämpligheten af dylikt beslut.

Bland reglerna angående omröstning har, i anledning af hvad högsta domstolens flesta ledamöter yttrat, i 17 § upptagits förbud för delägare, som vid auktion afgifvit anbud å arrendet af gemensamhetsfiske, att deltaga i pröfningen af de gjorda anbuden äfvensom förbud för arrenderande delägare att deltaga i afgörandet af frågor, i hvilka han såsom arrendator kan vänta nytta eller skada af delägarnas beslut. I sammanhang med sistnämnda förbuds meddelande lär det emellertid vara nödvändigt att till skyddande af arrenderande delägarers rätt stadga befrielse för honom från erläggande af den del utaf arrendeafgiften, som belöper å hans lott i fisket. Eljest skulle en sådan arrendator kunna tvingas att erlägga arrende jämväl för sin lott, men sakna rätt att bestämman om användandet af hvad han sålunda erlagt samt till och med nödgas underkasta sig, att medlen nyttjas till åtgärder, som han anser olämpliga. I det omarbetade förslaget 11 § har därför införts ett stadgande af antydda beskaffenhet.

Stadgandena om nyttjanderättshafvares befogenhet att föra talan hafva nu fullständigt sammanförts i en paragraf, 19 § i det omarbetade förslaget, och har vid denna paragrafs affattande högsta domstolens anvisningar följts, hvarförutom den förtydligats genom införande af uttryckligt stadgande om rätt att tala för fiskevatten, tillhörigt allmän inrättning. I paragrafen hafva vidare angifvits de fall, då ägaren eller, där boställe utarrenderats, boställshafvaren får uppträda, oberoende däraf att fastigheten brukas af annan. Härigenom har ock, såsom högsta domstolen framhållit såsom önskvärdt, vunnits den fördel med afseende på förslaget terminologi, att uttrycket »rättsägare», som förut nyttjats i en del fall, kunnat utbytas mot ordet »delägare». Utan vidare lär vara klart, att förslaget under sistnämnda begrepp innefattar jämväl innehafvare af fideikommiss samt dem, som under stadgad åborätt innehafva fast egendom, och att dessa således, till exempel, svara för hvad å af dem innehafda fastigheter belöper af de i 28 § afsedda förrättningskostnader. Däremot har ansetts nödigt att i sistnämnda hänseende meddela uttryckligt stadgande beträffande boställshafvare och kronoarrendatorer. Hvad beträffar frågan om och i hvad mån bidrag till dylika kostnader böra fördelas mellan flera

efter hvarandra följande boställshafvare eller kronoarrendatorer, torde den-
samma ej böra här upptagas.

I det omarbetade förslaget 31—33 §§ hafva upptagits de af högsta domstolen ifrågasatta bestämmelser dels till förekommande af skada genom delägarnas underlåtenhet att behörigen ordna fisket dels ock till reglering af delägarnas gemensamma angelägenheter, där sjösänkning, naturhändelse eller annan omständighet föranleder behof att aflysa gemensamhetsfiske eller att vidtaga förändring med afseende därå, eller då delning af fiskevatten, som ingår i gemensamhetsfiske, eller annan fastighetsdelning medför behof af ändring i hvad förut beslutats angående gemensamhetsfisket eller dess brukande.

I öfrigt hafva, förutom redaktionella jämkningar, vissa sakliga ändringar af mindre vikt skett med afseende å förslaget detaljbestämmelser. Härvid hafva dessa i några få fall erhållit annat innehåll, än högsta domstolen eller dess flesta ledamöter föreslagit.

Högsta domstolen har sålunda ansett Konungens befallningshafvandes befogenhet att bestämma den dag, från hvilken beslut om gemensamhetsfiskes inrättande skall börja tillämpas, böra inskränkas till de fall, då delägarna ej bestämt denna dag eller af dem utsatt dag förflutit, när befallningshafvanden meddelar sitt beslut i ärendet. Då emellertid Konungens befallningshafvandes beslut måste äga laga kraft för att vinna tillämpning — hvilket ock af högsta domstolen betonats vid granskningen af 24 § i det remitterade förslaget — har vid slutliga formuleringen af 3 § befallningshafvandens ifrågavarande befogenhet bestämts att inträda, förutom då delägarna ej fattat beslut i ämnet, jämväl då af delägarna utsatt dag infaller, innan befallningshafvandens beslut *vinner laga kraft*. Denna formulering af 3 § synes medföra, att sådan ändring af remitterade förslaget 24 §, numera 34 §, som högsta domstolen ansett önskvärd, ej vidare erfordras.

Högsta domstolens flesta ledamöter hafva ansett stadgande böra meddelas, att delägare, hvilka begagnat sig af bestämmelsen om företrädesrätt för majoriteten bland delägarna att öfvertaga arrende af gemensamhetsfiske, men på ett eller annat sätt förverkat arrendet, icke vidare äga begagna omförmälda rätt. Det har synt mig följdriktigt att i sammanhang med dylik föreskrifts införande i förslaget meddela enahanda bestämmelse jämväl beträffande delägare, som å auktion inropat arrende af gemensamhetsfiske, men förverkat arrenderätten. Ifrågavarande stadgande återfinnes i förslaget 7 §.

Vidare har högsta domstolen ansett af nöden, att bestämmelse meddelas därom, att då vid val två eller flera erhållit röster af lika många

röstande med enahanda sammanlagda rösttal, valets utgång afgöres genom lottning. Dylig bestämmelse har upptagits i 17 § af det omarbetade förslaget. Då emellertid det vid omröstning i andra frågor än val äfven kan inträffa sådan röstfördelning, som nyss är nämnd, har jag ansett bestämmelse böra meddelas angående afgörandet i dyligt fall. Enär lottning ej synes kunna lämpligen ifrågakomma, har utslagsrösten gifvits åt ordföranden vid sammanträdet eller, då omröstningen sker vid förrättning, åt förrättningsmannen.

Vidkommande förslaget till lag om vissa ändringar i *lagen om rätt till fiske* har detta förslag undergått några mindre förändringar i öfverensstämmelse med hvad högsta domstolen hemställt. I fråga om 10 § i *lagen om rätt till fiske*, beträffande hvilken paragraf högsta domstolen ansett bestämmelse böra meddelas, att dess stadganden om domstols åliggande att meddela föreskrifter angående oskift fiskevattnens nyttjande ej skola äga tillämpning, när fiskevattnet utgör gemensamhetsfiske eller ingår i sådant fiske, har jag emellertid ansett lämpligast att i ett tillägg till denna paragraf förklara densamma ej skola i något afseende tillämpas, där gemensamhetsfiske är för handen. Ett annat förfarande skulle kunna föranleda till det oriktiga antagande, att paragrafens andra stycke gäller beträffande gemensamhetsfiske, och att således, då gemensamhetsfiske brukas enligt fastställd plan, en delägare ej skulle utan vidare få upplåta sin fiskerätt åt annan.»

Föredragande departementschefen uppläste härefter förslag till lag om gemensamhetsfiske och till lag angående ändrad lydelse af 10, 13 och 14 §§ i *lagen om rätt till fiske* den 27 juni 1896 samt hemställde, att dessa förslag måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom nådig proposition föreläggas Riksdagen till antagande.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall; och skulle nådig proposition i ämnet, af den lydelse bilagan B vid detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:
Carl Stålhammar.

07 1860 Stockholm 1909. Kungl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & Söner.